

ÅRSBERETNING 2018

Innhold

1. Rådmannens innledning	4
2. Generell informasjon	6
2.1 Politisk organisering	6
2.2 Kommunens folkevalgte	6
2.3 Kommunens administrasjon mv.	7
2.4 Internkontroll mv.	9
2.5 Folketall og befolkningsutvikling	11
3. Kommunal økonomi	12
3.1 Driftsregnskapet 2018 – avvik i forhold til budsjett	12
3.2 Investeringsregnskapet	14
3.3 Balanseregnskapet	18
3.4 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall	19
3.5 Økonomiske utfordringer - Oppsummering	24
4. Rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester	25
4.1 Økonomi - totale rammer	25
4.2 Tjenestekområde A1: Politisk styring og kontrollorganer	25
4.3 Tjenestekområde A2: Fellestjenester	25
4.4 Tjenestekområde A3: Sentraladministrasjonen	26
5. Rammeområde B: NAV NOME	29
5.1 Økonomi – totale rammer	29
5.2 Organisering-årsverk, fravær	29
5.3 Oppgaver, aktivitet og resultat	29
Økonomisk sosialhjelp	29
Bosatte flyktninger	30
Utfordringer framover	30
Tiltak	31
6. Rammeområde C: Nome statlig mottak	32
7. Rammeområde D: Kirkelige formål	33
8. Rammeområde E: Oppvekst	35
8.1 Økonomi – totale rammer:	35
8.2 Tjenestekområde E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester	37
8.3 Tjenestekområde E2 Voksenopplæring	37
8.4 Tjenestekområde E3 Grunnskolen inkl. skolefritidsordning (SFO)	38
8.5 Tjenestekområde E4 Barnehager	41
9. Rammeområde F: Helse- og omsorg	43
9.1 Økonomi – totale rammer	43
9.2 Tjenestekområde F1: Administrative og andre fellesfunksjoner	44
9.3 Tjenestekområde F2: Helsetjenester	44
9.4 Tjenestekområde F3: Institusjonstjenester	47
Antall heldøgns beboere i institusjon etter kjønn og alder 31.12.2018	48
9.5 Tjenestekområde 34: Hjemmetjenester	49
10. Rammeområde G: Barnevern	51
10.1 Økonomi – totale rammer	51
Resultater og utfordringer	51
11. Rammeområde H: Etat for Samfunnsutvikling	52

11.1 Økonomi – totale rammer	52
11.2 Tjenesteområde H1: Etatsadministrasjon og fellestjenester	52
11.3 Tjenesteområde H2: Næringsutvikling	53
11.4 Tjenesteområde H3: Kultur, fritid og folkehelse	53
11.5 Tjenesteområde H4: Planlegging og arealforvaltning	54
11.6 Tjenesteområde H5: Samferdsel og kommunalteknikk ekskl VA.....	56
11.7 Tjenesteområde H6: Eiendomsforvaltning	57
12. Rammeområde J og K: Vann og avløp.....	59
12.1 Kommunalteknikk - Vannforsyning	59
12.2 Kommunalteknikk – avløp.....	59
13. Midt-Telemark brann- og redningstjeneste (MTBR)	61
13.1 Økonomi – totale rammer	61
13.2 Feiing	62

1. Rådmannens innledning

I innledningen til årsberetningen for 2015 oppsummerte rådmannen den økonomiske situasjonen slik;

«Akkumulert «underskudd» er nå til sammen 10,6 mill., 8,0 mill. for 2014 og 2,6 mill. for 2015. Samtidig viser regnskapet for 2015 et merforbruk på driftsområdene ansvar 1, ansvar 2 og ansvar 3 på til sammen 13,7 mill! Med dette som bakgrunn må vi bare konstatere at omfanget av driftsreduserende tiltak må bringes videre fra et nivå betydelig til et nivå omfattende. Ikke bare er det nok å redusere driften i seg selv, men de driftsreduserende tiltakene må i all hovedsak bestå av tiltak som gir en varig reduksjon i driftsnivået. ...I tillegg til de mer akutte kostnadsutfordringene bidrar den negative befolkningsutviklingen til å svekke det økonomiske handlingsrommet ytterligere».

For 2016 oppnådde vi et nto. driftsresultat på 14,3 mill. og første året i «snuoperasjonen» var bragt i havn. For 2017 ble nto. driftsresultat 14,0 mill. og med nedbetaling av underskuddet ett år tidligere enn planlagt, kom også år to i snuoperasjonen på plass. Når vi nå etter 2018 gjør opp status med 3,3 mill. i nto. driftsresultat og 5,1 mill. i driftsoverskudd, skal vi si oss svært tilfreds og kan konstatere at vi aldri har «levert» slike driftsresultater over så lang tid i Nome kommune. Dette er et resultat av løpende fokus på omstilling, tett budsjettoppfølging gjennom året og større overføringer grunnet større skattevekst nasjonalt enn lagt til grunn i statsbudsjettet.

Med utsiktene kommunen har for økonomien i årene fremover må omstillingsarbeidet videreføres med enda større styrke.

Det knytter seg stor usikkerhet til kommunens fremtidige økonomiske rammer i en situasjon med betydelige strukturendringer i kommunesektoren når kommunereformen er fullt gjennomført fra 1.1.2020. Det foreligger dessuten svært foruroligende signaler om ny innretning for de distriktpolitiske virkemidlene og den differensierte arbeidsgiveravgiften (RDA) fra 2021. Et aktuelt scenarie for Nome kommune er at vi faller ut av ordningen for distriktstilskudd Sør-Norge og også RDA-ordningen fra 2021. Dette kan i verste fall bety et inntektsbortfall for oss på nærmere 20 mill. kroner pr. år fullt innført. Vi står i fare for å ikke bli regnet sammen med kommuner som har distriktsutfordringer etter 2020. I tillegg er eiendomsskattegrunnlaget svekket ved at eiendomsskattesatsen er satt ned fra 7 til 5 promille, med varsel om videre reduksjon til 4 promille.

Sett i lys av dette, så er målsettingene om driftsresultat og fondsavsetninger for økonomiplanperioden heller satt for lavt enn for høyt. Alt må gjøres for å opprettholde positive resultater på et nivå som sikrer tilstrekkelig balanse i driften og videre oppbygging av fondsreservene.

Folketall og befolkningsendringer er en god målestokk på ”helsetilstanden” i kommunene. Det er en tett kobling mellom folketallsutvikling og grunnlaget for statlige, økonomiske rammeoverføringer til kommunene. En svakere vekst enn gjennomsnittet og reduksjon i folketallet vil gi reduserte overføringer og svekket økonomi.

1. januar 2019 hadde Nome et folketall på 6.538 innbyggere. Dette er en reduksjon på 71 i løpet av 2018, noe som tilsvarer 1,1 %. Dette er svært bekymringsfullt og vi må gjøre alt som er mulig for å bremse denne utviklingen. Dette innbyggertallet svarer til prognosen for innbyggertallet i Nome kommune i 2030 i demografinotatet som Telemarksforskning utarbeidet for oss i 2018! Det nivået vi ikke skulle få før i 2030, har vi allerede pr. 1.1.2019.

De viktigste årsakene til den negative befolkningsutviklingen er fødselsunderskudd i 9 av de 10 siste år, betydelig redusert netto innvandring og negativ innenlands flytting med 200 personer de 3 siste årene. Flyttetallene har vært negativ over hele den siste 10-årsperioden.

En kommune som oppfattes som positiv og i utvikling av omgivelsene, som har en positiv «image», vil tiltrekke seg nye innbyggere.

Telemarksforskning har gitt viktig ny kunnskap om hva som karakteriserer kommuner som vokser. Veksten til disse kommunene bygger på 3 pilarer;

- Bostedsattraktivitet
- Bedriftsattraktivitet
- Besøksattraktivitet

I tillegg til god økonomistyring, må denne kunnskapen være fundamentet for et videre arbeid med å skape vekst også i Nome kommune. Grunnlaget vil ligge i utviklingen av tettstedene med økt attraktivitet for bosetting og vekst i antall arbeidsplasser, lokalt og regionalt. Vi har et stort fortrinn i nærheten til arbeidsmarkedet i Grenland. Selv med liten vekst i Grenland vil dette allikevel kunne gi støtte for vekst i egen kommune, dersom bostedsattraktiviteten er høy nok.

Dette er elementer som må bygges inn i den nye kommuneplanen som er under arbeid. Den nye kommuneplanen må bli et verktøy for samfunnsutvikling og vekst i Nome kommune.

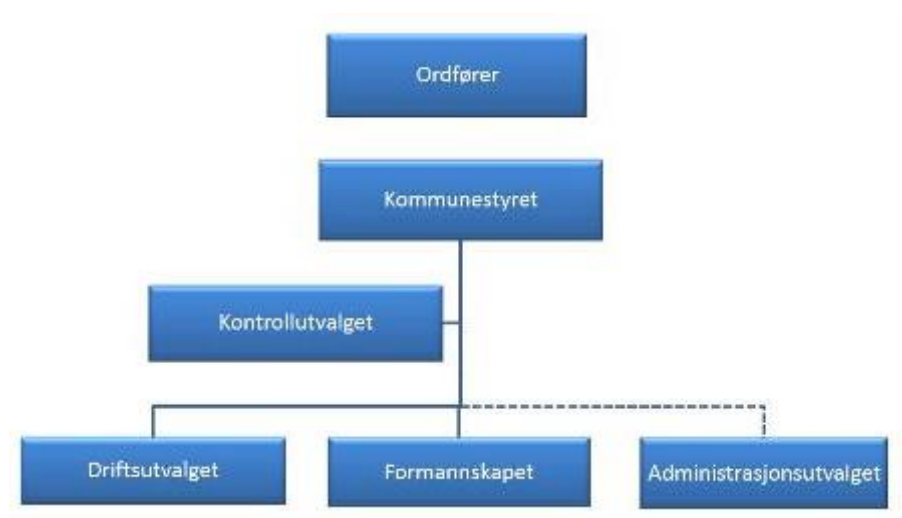
Parallelt med økonomistyringsarbeidet, må hele organisasjonen være opptatt av fornying, kvalitet og utvikling i tjenesteproduksjonen. Fornyingsarbeidet skal legge grunnlaget for en effektiv kommunal forvaltning i årene fremover og skal gi oss kraft til å møte fremtiden. En av de viktigste driverne i fornyingsarbeidet vil være å møte kravene til digitalisering på alle tjenesteområdene og i innbyggerdialogen.

Med bakgrunn i de gode økonomiske resultatet vi har oppnådd de siste tre årene og det store arbeidet som er nedlagt i virksomheten gjennom 2018, vil jeg rette stor takk til alle ansatte for utmerket innsats for kommunens innbyggere og for Nome kommune som arbeidsplass og organisasjon.

Bjørn Gunerius Andersen
Rådmann

2. Generell informasjon

2.1 Politisk organisering

2.2 Kommunens folkevalgte

Oversikt over kommunestyrets medlemmer i inneværende periode 2015 – 2019

Arbeiderpartiet:	Kristelig folkeparti
Björg Tveito Lundefaret (ordfører)	Stian Refsdal
Gro Rønningen	
Knut Helkås Dahl	Høyre
Anders Skogheim	Stig Halfdan Kjeldal varaordfører
Siw Haugland Børresen	Hans G. Jørgensen
Tormod Halvorsen	Jarl-Håvard Borgen
Rolf Fredrik Andersen	
Britt Gursli Tobro	Fremskrittspartiet
Trond Gunnar Skippervold-Hansen	Gry Anette R. Amundsen
Bjørn Ove Nordskog	Knut Bjørn Kjellberg
Toralf Orekåsa	Bjarne Hermansen
Gunn Reidunn Tufte	
	Sosialistisk venstreparti
Senterpartiet	Mette Sanden
Torunn Brukåsa Kleiva	
Anders Hjelseth	Uavhengig
Anita Høidalen	Tove Karin Aandahl
Gry-Beate Nordskog	Bjørn Olav Haukelidsæter
Tom Vidar Slåtta	
Vidar Høglid	
Anne Birgit Kleiva	

Antall møter og saker i de forskjellige politiske utvalg 2018:

Utvalg	Antall møter	Antall saker
Kommunestyret	8	64
Formannskapet	16	87
Driftsutvalget	11	74
Eldrerådet	6	19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	6	19
Administrasjonsutvalget	4	19

2.3 Kommunens administrasjon mv.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder.

Kommunen er fra 01.05.2017 organisert med 2 stabsenheter og 3 etater. Rådmannen, personal- og organisasjonssjefen, økonomisjef og de 3 etatssjefene. (leder av Nav er ikke inkludert i rådmannens ledergruppe etter at Nav ble et interkommunalt samarbeid).

Etter omorganiseringen var disse ledere for følgende etater/staber:

Rådmann

Bjørn G. Andersen

Etat:

- * Helse- og omsorg
- * Oppvekst
- * Samfunnsutvikling

Etatssjefer:

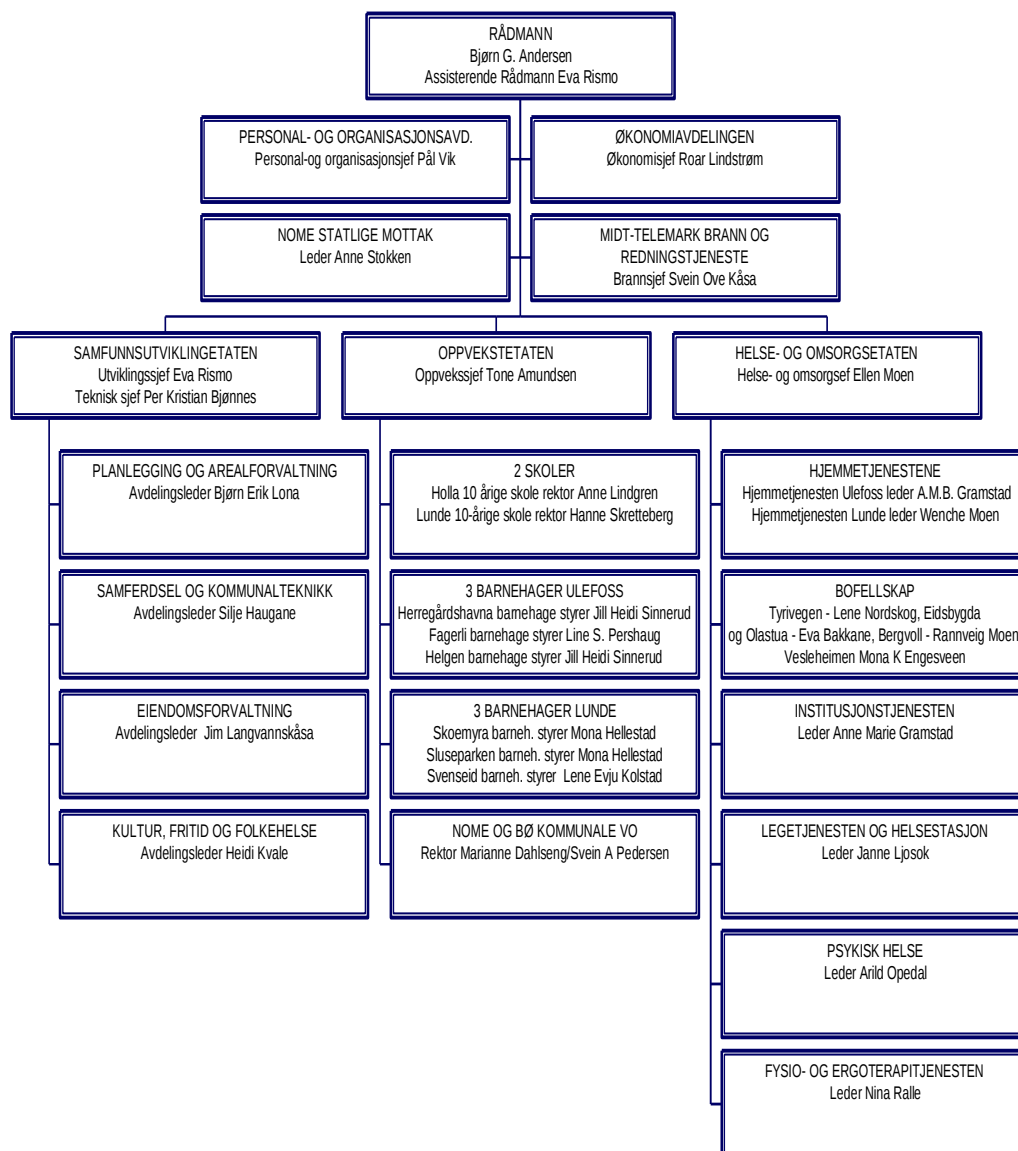
Helse- og omsorgssjef Ellen Moen
Oppvekstsjef Tone Amundsen
Utviklingssjef/assisterende rådmann Eva Rismo og teknisk sjef Per Kristian Bjønnes (frem til 01.12.2018)

Stabssjefer:

- * Personal- og organisasjon
- * Økonomi

Personal- og organisasjonssjef Pål Vik
Økonomisjef Roar Lindstrøm

Administrativ organisering av kommunen, gjeldene fra 01.01.2018.

Nøkkeltall – Årsverk og sykefravær:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Antall ansatte	753	791	787	705	724	716	703	704
Antall årsverk	546	569	556	540	534	540	549	535
Menn	19 %	19 %	19 %	20%	20%	20%	20%	19,5
Kvinner	81 %	81 %	81 %	80%	80%	80%	80%	80,5
Sykefravær kvinner	8,5 %	8,9 %	10,9 %	9,6	9,3	9,4	9,7	9,0
Sykefravær menn	5,4 %	5,7 %	5,1 %	3,6	5,3	4,8	4,4	5,4
Samlet sykefravær	7,9 %	8,3 %	9,8 %	8,4	8,5	8,4	8,7	8,3

Tallene for 2012 og 2013, spesielt på antall ansatte, kan være noe høye da rapporteringsverktøyet i Visma har vært nytt og det har vært parametere som har vært feil satt. Blant annet vikariater og engasjerte kan være tatt med i beregningene. Fra 2014 er det ansettelsesprosenten for faste stillinger, ansatte på arbeidsavklaringspenger og de med

permisjon uten lønn som kommer frem. Det må presiseres at alle stillingene på fylkesbiblioteket er tatt med i beregningene frem til 2015. Dette er ikke presist da ca. 8,5 årsverk har tilhørt fylkeskommunen. Dette er endret i tall fra 2016. Endring siden sist er at antallet på Nav-sosial er redusert med 6 årsverk grunnet nytt samarbeidstiltak i MT (regionen), noe som forklarer en del av reduksjonen i antall årsverk.

Sykefravær

Som det fremgår av tabell (over) har sykefraværet i Nome stabilisert seg på et snitt rundt 8,5 %. (8,3 % i 2018 som er det laveste siden 2011). Administrativ og politisk målsetting er på 7,5 %. Det har vært jobbet på flere nivåer for å nå dette og fra 01. oktober 2018 ble det endelig tilsatt HMS- rådgiver i 60 % stilling. Arbeidet er godt i gang og det er fokus på «tett og tidlig» oppfølging. På slutten av 2018 legges det planer om dette arbeidet fremover i tett samarbeid med Nav lokal og Nav arbeidslivscenteret og ledere i Nome kommune. Planen er at HMS rådgiver kommer i politiske fora fremover og informerer om arbeidet.

AKTIV i ny form samler mange deltagere til diverse trening på Dagsrud. Det er fortsatt god aktivitet på treningssenter på Dagsrud hvor spinning og styrketrening er blant aktivitetene. Personalavdelingen er veldig tilfreds med dette tilbudet til ansatte og innbyggere og det har blitt oppfattet veldig positivt av de som er brukere av tilbudet.

Nøkkeltall - Årsverk

Årsverk	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Sentraladministrasjon	22,0	22,1	22,4	21,6	19,1	18,3	16,5	16,9	17,8
Helse- og omsorg	227,6	238,5	252,1	249	234	230	236	243,6	245,5
Skole- og barnehage	196,5	195,3	199,1	194	200	200	202	203,6	192,5
Samfunnsutvikling inkl MTBR eks biblio								67	66,3
Teknisk inkl. MTBR	51	53,9	54,1	52	56,7	55	55,1	-	
KN - KPU	11	12	15,4	12	7,8	6,8	12,3	-	
Nome statlige mottak	7	7	9,3	9,0	8,0	8,0	9,0	8	9
NAV	8,4	8,6	8,9	8,0	7,0	8,0	9,4	8	2
Biblioteket (SU)	11	11	11	10	9	9,2	-	2,4	2,4
Sum	540	546	569	556	540	536	540	549	535

(Tallene kan variere noe avhengig av tidspunkt rapportene er kjørt og feilmarginer. Har ikke tatt med tall fra før 2010 når det gjelder årsverk da skolenedleggelser og overføring av personell til NAV osv. er endret i statistikken). Årsverkstallene er basert på de i fast ansettelse, permisjon uten lønn og ansatte på arbeidsavklaringspenger. De med arbeidsavklaringspenger er ikke tatt med tidligere men vil være mest riktig å ta med i grunnlaget da disse også har en fast stilling i kommunen).

Innenfor **sentraladministrasjonen** er 2,3 årsverk knyttet opp mot frikjøp av tillitsvalgte og verneombud.

2.4 Internkontroll mv.

Internkontroll

Internkontrollsystemet i Nome består av flere elementer og er under kontinuerlig utvikling. Gjennom aktiv bruk og daglig oppfølging av tjenesten gjennom disse systemene sikres god virksomhetsstyring, kvalitet, måloppnåelse, læring og god ressursbruk. Ved avdekking av brudd og avvik, blir gjeldende rutiner og regelverk gjennomgått med sikte på forbedringer av internkontrollsystemet.

De viktigste internkontrollsystemene er HMS-systemet, med felles prosedyrer <https://www.nome.kommune.no/artikkel.aspx?Mid1=4980&Aid=2892> , som følges opp kontinuerlig av administrasjonen og av Arbeidsmiljøutvalget. Vi har sak-arkivsystemet Focus (Acos Websak) med oppfølging av lov og forskrifter for journalføring og behandling av innkommet post, offentlighetslov og kvalitetssikring av grunnlaget politisk behandling av saker og oppfølging av vedtak. Vi har et omfattende sett av regler og retningslinjer utformet med grunnlag i lov i helse- og omsorgssektoren og skole- og barnehagesektoren, som daglig følges opp i tjenesteytinga.

På økonomiområdet har vi bestemmelser i vedtatt reglement for finans- og gjeldsforvaltning – med tilhørende rutiner for administrativ behandling og oppfølging. I delegeringsreglementet for budsjettsaker er administrasjonssjefen gitt fullmakter til å fordele kommunestyrets vedtatt nettorammer på ansvar og arter. I interkontrollsystemet er det avklart hvilke personer som har fullmakt til å bokføre, attestere og anvise.

Etikk

For å sikre en høy etisk standard i Nome kommune blir det allerede ved ”Kurs for nytilsatte” informert grundig i egen leksjon om hvilke etiske standarder som etterstrebes. Her eksemplifiseres grensetilfeller.

Dette temaet blir også jevnlig diskutert på personalmøter i avdelingene, men ikke etter fast mønster. Kommunen har i 2012 og 2013 også hatt fokus på etisk refleksjon i ledergruppa gjennom to samlinger. I 2014 har også en tverrsektoriell gruppe laget en «etikkplakat» for Nome kommune. Etiske retningslinjer er nye og det er laget ny retningslinje for bruk av sosiale medier.

Likestilling

Som det kommer frem av tabellen over er 80,5 % av kommunens ansatte kvinner. Innenfor helse- og omsorg, renhold og barnehage er et fåtall menn representert. Det er vanskelig å rekruttere menn inn i disse avdelingene.

Innenfor skole er også kvinner i klart flertall med noen flere menn representert.

I administrative stillinger på rådhuset er menn i flertall spesielt på teknisk avdeling.

Lønnsnivået innenfor de forskjellige avdelinger er her helt nøytralt og styrt for det aller meste av tariff. Forhandlinger med organisasjonene om lønn i Nome kommune er basert på grupper og lite på individuelle kriterier.

Der vi kan se forskjeller på grupper er i all hovedsak på teknisk avdeling hvor ingeniørene har noe høyere lønn enn grupper med like lang utdanning innenfor for eksempel Helse – og omsorg. Når vi tar med kortere arbeidstid i forbindelse med turnus, blir nok dette mer utjevnet uten at dette er regnet på lokalt.

Diskriminering

Nome kommune ved personalavdelingen gjennomfører hvert tredje år medarbeiderundersøkelse for de ansatte. Dette har tidligere vært gjort gjennom kommuneforlagets ”bedrekommune.no”, sist gjennomført høsten 2011. På spørsmål rundt ”Mobbing, diskriminering og varsling” er gjennomsnittlig score 5,1 noe som er 0,2 poeng bedre enn landsgjennomsnittet. Dersom enkelte avdelinger scorer lavt på denne dimensjonen vil AMU gå dypere inn i saken for å finne ut av dette. Vår 2016 ble ny medarbeiderundersøkelse (10 faktor) gjennomført. Dette er en ny medarbeiderundersøkelse

som er utarbeidet mellom KS og BI og vi har derfor ikke sammenligningsgrunnlag mot landsgjennomsnitt på denne. Men undersøkelsen viser gode resultater og viser at Nome kommune er god plass å arbeide i. Ny medarbeiderundersøkelse gjennomføres våren 2019.

2.5 Folketall og befolkningsutvikling

Folketall og befolkningsendringer er en mye brukt målestokk på ”helsetilstanden” i kommunene. Økt folketall indikerer en positiv utvikling, mens nedgang oppfattes som et faresignal og gir grunnlag for bekymring. Det er en tett kobling mellom folketallsutvikling og grunnlaget for statlige, økonomiske rammeoverføringer til kommunene. En svakere vekst enn gjennomsnittet eller en forholdsvis liten nedgang i folketallet kan vise seg å få svært negative konsekvenser for kommunens økonomi.

Pr. 1. januar 2019 hadde Nome et folketall på 6.538 innbyggere. Dette er en reduksjon på 71 i løpet av 2018, noe som tilsvarer 1,1 %. I Telemark hadde kun 6 kommuner positiv befolkningsutvikling i løpet av 2018, mens 12 kommuner hadde nedgang i folketallet. Bø (med 2,6 % vekst) har den klart beste utviklingen i Telemark.

I **Telemark** som helhet var det 173 318 innbyggere pr. 1. januar 2019. Dette er en reduksjon med 73 personer sammenlignet med inngangen til 2018. Veksten i landet som helhet er på 0,6 %.

Folketallsutviklingen er styrt av noen få komponenter:

- forholdet mellom antall fødte og døde (fødselsoverskudd/underskudd)
- netto innvandring
- netto innenlands flytting.

Oversiktene nedenfor viser utviklingen i Nome de siste 10 år:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Folketilvekst	-30	34	18	46	18	-13	-96	51	24	-71
Fødselsoverskudd	-22	6	-13	-3	-8	-16	-33	-14	-19	-22
Netto innvandring	53	82	71	141	97	78	51	110	103	59
Netto innenlands flytting	-60	-65	-39	-93	-65	-75	-117	-41	-62	-107

Oversiktene viser en nedgang i folketallet på 96 personer i 2015 – etterfulgt av en folketilvekst på samlet 75 personer i 2016 og 2017. I 2018 har vi nok en gang opplevd en tilbakegang i folketallet – nå med 71 personer.

Det har vært fødselsunderskudd i 9 av de 10 siste år. Netto innvandring var i overkant av 100 personer både i 2016 og 2017, men redusert til 59 personer i 2018. Netto innenlands flytting er negativ med samlet om lag 200 personer de 3 siste år. Flyttetallene har vært negativ over hele den siste 10-årsperioden.

3. Kommunal økonomi

3.1 Driftsregnskapet 2018 – avvik i forhold til budsjett

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2018	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2018	2018	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
Fellesinntekter:	-469 249	-473 650	4 401
Herav :			
Skatt formue og inntekt	-152 000	-155 467	3 467
Statlig rammetilskudd	-226 784	-226 383	-401
Eiendomsskatt netto	-21 050	-21 216	166
Konsesjonsavgifter	-475	-468	-7
Konsesjonskraftinntekter	-4 700	-5 790	1 090
Integreringstilskudd/Særttilskudd EM	-34 200	-34 250	50
Rente og avdragskompensasjon	-1 770	-1 739	-31
Vertskommunetilskudd psyk utviklingsh	-25 700	-25 738	38
Vertskommunetilskudd asylmottak	-2 570	-2 599	29
Netto finansutgifter:	26 566	25 078	1 488
Herav:			
Renteutgifter	12 700	10 847	1 853
Renteinntekter	-1 740	-1 528	-212
Avdrag på løpende lån	19 600	19 757	-157
Utbytte Midt-Telemark Energi	-3 994	-3 998	4
Felles formål utenom rammeområdene:	2 655	2 461	194
Herav:			
Avregning pensjonspremie + premieavvik	-4 842	-6 499	1 657
Avskrivning av premieavvik foregående år	6 600	7 123	-523
Periodisering variabel lønn	0	696	-696
Avsetning til kraftfondet	475	468	7
Avsetning til disposisjonsfond	4 717	4 717	0
Bruk av regnskapsoverskudd 2017	-6 481	-6 481	0
Finansiering av investeringer	2 186	2 186	0
Avsetning renter til bundne fonds	0	251	-251
SUM fellesinntekter/fellesutgifter	-440 028	-446 111	6 083
Rammeområdene:	440 028	441 053	-1 025
Herav:			
A: Administrative og politiske fellestjenester	27 480	26 933	547
B: NAV Midt-Telemark; Nome kommune	31 360	32 435	-1 075
C: Nome statlige mottak	0	-1 179	1 179
D: Kirkelige formål	6 554	6 588	-34
E: Oppvekstsektoren	121 391	126 263	-4 872
F: Helse- og omsorg	183 013	182 702	311

AVVIK - BUDSJETT/REGNSKAP 2018	Budsjett	Regnskap	Avvik
	2018	2018	+ betyr overskudd
Beløp i hele 1.000 kr			- betyr underskudd
G: Barnevern	21 752	20 768	984
H: Samfunnsutvikling	58 491	57 176	1 315
J: Vann	-4 054	-4 166	112
K: Avløp	-5 432	-5 678	246
L: Midt-Telemark Brann og redning	-527	-776	249
M: Feiing	0	-13	13
SUM MINDREFORBRUK DRIFT	0	-5 058	5 058

Kommentarer til tabellen foran:

Driftsregnskapet for 2018 framkommer med et samlet netto mindreforbruk (driftsoverskudd) på 5,058 mill. kr. Driftsoverskudd i en kommune er å forstå som netto mindreforbruk sammenholdt med de bevilgninger kommunestyret har satt av i budsjettet til ulike formål.

I budsjettet ble det forutsatt å sette av 4,717 mill. kr til kommunestyrets disposisjonsfond. Denne forutsetningen er oppfylt. Etter 2 år (2016 og 2017) der kommunen kvittet seg med tidligere års driftsunderskudd på til sammen om lag 10,6 mill. kr, startet arbeidet med å bygge opp fondsreserver. Etter avsluttet kommuneregnskapet for 2018, har en 4,7 mill. kr på disposisjonsfondet, og i tillegg om lag 5 mill. kr som kan disponeres til samme formål. Oppsummert har en gått fra en underbalanse på 10,6 mill. kr ved utgangen av 2015, til en situasjon med «frie midler til disposisjon» på om lag 9,8 mill. kr ved utgangen av 2018.

Avvik innenfor rammeområdene:

Samlet ble det i budsjettet stilt til disposisjon netto om lag 440 mill. kr. Regnskapet viser et forbruk på om lag 441 mill. kr, dvs. et samlet merforbruk på om lag 1 mill. kr. Det utgjør om lag 0,2 % av det samlede netto budsjett stilt til disposisjon.

De fleste rammeområdene har brukt mindre enn budsjettet. Unntaket er oppvekstsektoren med et merforbruk på om lag 4,8 mill. kr, og NAV-området med et merforbruk på om lag 1,1 mill. kr. Budsjett disiplinen har vært gjennomgående god i en krevende tid for kommunen.

Samlede netto utgifter til rammeområdene på 441 mill. kr kan sammenlignes med tilsvarende størrelse i 2017 på 412,5 mill. kr, dvs. en vekst på nærmere 7 %. Noen spesielle forhold påvirker de totale utgiftstallene, bl.a. har det vært store utbetalinger til den kommunale boligtilskuddsordningen. Særtilskudd til enslige mindreårige er i 2018 ført som fellesinntekt, og det medfører at netto utgifter til barnevern er om lag 5 mill. kr høyere enn foregående år. Det har også vært store utbetalinger i form av introduksjonsstønad for oppfølging av høyt antall bosatte flyktninger i 2016/2017.

Avvik innenfor rammeområdene er nærmere redegjort for i gjennomgangen senere i årsberetningen.

Avvik fellesinntekter/fellesutgifter:

Samlet viser tabellen en netto merinntekt på om lag kr 6,1 mill. kr for det som vi definerer som fellesinntekter og fellesutgifter. Det er spesielt følgende punkter som bidrar til dette:

- De såkalte frie inntekter (skatt + rammetilskudd) ble i sum om lag 3,1 mill. kr høyere enn budsjettet. Skatteinntangen både lokalt i Nome, og også gjennomsnittlig landsvekst, ble betydelig høyere enn det som var prognosert i Regjeringens kommuneopplegg.
- Konsesjonskraftsinntektene ble om lag 1,1 mill. kr høyere enn forutsatt i regulert budsjett. Gjennom året ble budsjettanslaget oppjustert fra 3 mill. kr opprinnelig, til 4,7 mill. kr. Regnskapet viser totale inntekter på om lag 5,8 mill. kr.
- Netto rente- og avdragsutgifter er om lag 1,5 mill. kr lavere enn budsjettet. I hovedsak er det fortsatt lavt rentenivå gjennom 2018 som har bidratt til den økte handlefriheten.
- Pensjonskostnadene samlet sett ble om lag 1,1 mill. kr lavere enn forutsatt i budsjettet.

3.2 Investeringsregnskapet

Regnskapet for 2018 viser at det er gjennomført investeringer i anleggsmidler for om lag 51 mill. kr. Tilsvarende tall for 2017 var om lag 30 mill. kr. Investeringsregnskapet for 2018 består av en rekke prosjekter. Vann- og avløpsprosjekter utgjør om lag 10,5 mill. kr. Av andre større tiltak nevnes:

- Ombygging/tilbygg bibliotek på Ulefoss: Om lag 13,1 mill. kr
- Stedsutvikling Ulefoss: Om lag 5,6 mill. kr

Til å finansiere investeringsregnskapet, er det samlet inntektsført om lag 44,1 mill. kr i lånemidler. I dette beløpet inngår også lån i Husbanken til videre utlån (startlån). Samlet lånegjeld viser en økning, jf oversikt annet sted i årsberetninga.

Egne inntekter utgjør en beskjeden del i finansieringen av investeringsregnskapet. Det er overført 2,5 mill. kr fra driftsregnskapet for å finansiere innbetalt egenkapitalinnskudd til KLP. Det er i 2018 gjennomført salg av eiendommer/tomter med til sammen 2,9 mill. kr. Disse kapitalinntektene er i utgangspunktet satt av på investeringsfondet, jf oversikt annet sted i årsberetninga.

Kommentarer til investeringsprosjekter 2018.

Detaljert oversikt over gjennomførte investeringstiltak framgår av regnskapsdokumentet – regnskapsskjema 2 B på side 7 og 8. Til enkelte prosjekter knyttes følgende kommentarer:

I 100 Ramme for IT-utvikling – felles

I 2018 ble det gjennomført fellesinvesteringer for kr 1 859` innenfor IKT.

Herunder ble i underkant av kr 600` brukt til fellesramma i Midt- Telemark IKT. Innfor denne ramme er det investert innenfor økt sikkerhet på arbeidsstasjoner, brannmurer og driftsmiljø. Også innenfor GDPR, testmiljø for grunnleggende datasystemer og brannsikring av datarom. Det er også oppgradert med nye batteribackupsystemer ved strømbrudd for telefonsentralene i de 3 kommunene. Det er også investert i nytt fagprogram for barnevernstjenesten.

Resterende er i stor grad brukt på oppgradering av data, infrastruktur og telefoni. Nome kommune begynner nå å få gode nettverksforbindelser, også trådløst i alle vesentlige bygg. Det har blitt investert mye i trådløs infrastruktur på Sjukeheimen, skoler og barnehager. Det er investert i få gode nettverksforbindelser til barnehagene både i Helgen og Svenseid i løpet av året. Ikke minst er Samfunnshuset, inklusiv storsal og idrettshall, nå godt dekt med trådløst nettverk.

I 120 Ramme for IT-utvikling – oppvekst

Tildelte midler til investering gikk i all hovedsak til innkjøp av pc til elevene. Etter oppsatt plan fikk samtlige elever på 7.-9. trinn ved Holla og Lunde 10-årige skoler hver sin pc

skoleåret 2018-19. Opprinnelig budsjett ble overskredet med kr 115.000 som ble tildelt ekstra i forbindelse med økonomirapport 5/18.

I økonomiplan for investering for perioden 2017-2020 ligger det en plan for investering av 1:1 pc for samtlige elever på 1.-10. trinn innen 3 år. Med bakgrunn i prisøkning ser vi at ambisjonen må justeres i forhold til å nå målet innen 2020, hvis ikke summen til investering økes.

I 160 Ramme for utstyr/bil – teknisk sektor

Det er bestilt bil til håndverker på eiendom, anskaffelsen blir gjennomført i 2019 på grunn av leveringstid. Resterende midler ble brukt til anskaffelse av krattknuser og tømmerklo til gravemaskin for vegetasjonsrydding langs kommunale veger.

I 161 Geovekst

Geovekstprosjektene skjer i samarbeid mellom kommunale og statlige instanser. Dette gjelder oftest nykartlegging og kvalitetsheving av geo-data som både publikum og myndigheter har behov for. Digitalisering av historiske Økonomisk kartverk (ØK) – bilder er pågående prosjekt.

I 162 Adresseskilting

Oppsetting av skilt og tildeling av adresser er avhengig av intern kapasitet. Nome kommune har nådd statens målkrav for adressetildeling. Det som gjenstår er i stor grad adressering av fritidseiendommer. Det er kjøpt inn materiell for oppsetting og prosjektet blir avsluttet i løpet av 2019.

I 300 Trafikksikkerhetstiltak

Samlede kostnader i 2018 inkl moms er på 1,566 mill. kr. Dette er kr 366.000 mer enn budsjettet. Vi har imidlertid mottatt i alt kr 670.000 i tilskudd fra Fylkets Trafikksikkerhetsutvalg, dvs kr 170.000 mer enn forutsatt i budsjettet. Fortauet langs Kirkebakken blir ferdigstilt i 2019 med kantstein og asfalt, og vegen får ny asfalt etter gravearbeid for overvannsledning.

I 321 Stedsutvikling Ulefoss

Tveito Maskin AS utførte i 2018 arbeider med endring av parkeringsplass utenfor Ulefoss helsehus, breddeutvidelse av Stårrvegen/Kaldekjeldevegen og nytt fortau inn til Ulefoss sentrum fra Fv. 359. Prosjektet ble fullført innenfor budsjettrammen.

I 322 Asfaltering grusveger

Budsjettposten ble benyttet til asfaltering av gang- og sykkelveg langs Fv. 109 i Lunde, etter krav fra Statens vegvesen for at de skulle overta fremtidig drift og vedlikehold av GS-vegen.

I 327 Utskifting av gatelys

Her er ubrukte midler som skal overføres til 2019 for å dekke faktura på kr. 100 0000 på ny armatur på gatelys i Ringsevja, arbeidet ble utført i 2018 men fakturaen kom først i 2019.

I 328 Jernverksparkeringa

Prosjektet er fullført med unntak av planlagt informasjonsskilt på parkeringen. Resterende budsjettmidler skal dekke kostnader til produksjon av skilt og oppsetting av dette i 2019. Eventuelle ledige midler etter oppsetting av skilt, foreslås benyttet til opparbeidelse av uteområder etter ny brannstasjon står ferdig i 2019.

I 400 Opprustning kommunale eiendommer

Samlet belastning utgjør om lag 2 mill. kr., som er disponert til følgende formål:

Opprustning gymbygg Holla

Det har vært en liten del av ferdigstillelsen av varslingsanlegget som har blitt belastet på 2018 budsjettet, dette prosjektet er nå ferdig.

Opprustning samfunnshuset

Parkeringsarealet utenfor samfunnshuset hadde problemer med store vannansamlinger etter nedbør, dette har nå blitt utbedret med at det har blitt etablert nye overvannskummer samtidig som avrenningsfallet til kummene har blitt lagt om. Området har deretter fått ny asfalt.

Opprustning Maristua

Taket har nå blitt byttet og det er nå blitt montert nytt platetak med impregnerte sløyfer og lekter på bygget. Det har vært en stor jobb med mye råte utskifting.

Opprustning branngarasje Lunde

Arbeidene med å pusse opp garderobene og dusjene samt nytt ventilasjonsanlegg er nå ferdig.

Opprustning Actus

Bad og toalett forholdene ved Actus har blitt bygd om og forbedret.

Opprustning Holla verkstedbygg

Her har det nå blitt tilleggsisolert og lagt nytt tak, videre arbeid med å bytte vinduer med lavere u-verdi og redusere vindusarealet samt opprustning og redusering av U-verdien på fasadene er ferdig. Videre opprustning og innvendig tiltak kommer til å fortsette i 2019.

Opprustning Sluseparken barnehage

Det har blitt installert ekstra solskjerming på fasadene samt at det har blitt byttet ut en del gammel innvendig belysning med nye bedre armaturer slik at lysforholdene i bygget er bedre tilpasset brukerne.

I 420 ENØK- tiltak kommunale bygg

Mesteparten av midlene har gått med til tiltak på verkstedbygget på Holla 10-årig skole, som ikke var en del av den nye skolen. Videre bruk av ENØK- midlene kommer til å bli brukt på innvendige tiltak slik som installasjon av vannbåren varme og LED- belysning videre i 2019. ENØK Lunde 10-årig skole: Dette prosjektet er en videreføring av forrige års oppgradering av ventilasjonsanlegget med innkjøp av nyere og mer effektive vifter, og etablering av bedre styringssystemer.

I 440 Brannsikring av kommunale bygg

Det har blitt installert nye brannvarslingsanlegg på både Maristua og Borgen.

I 462 Holla kirkeruin

Det er i 2018 gjennomført arbeider for til sammen 1,754 mill. kr inkl moms. Staten kompenserer momsen. Øvrige kostnader dekkes ved tilskudd fra Riksantikvaren.

I 463 Brannstasjon Ulefoss

Arbeidene er godt i gang og bygget er nå isolert og tett, gulvene er støpt og det utføres arbeid både innvendig og utvendig i prosjektet. Det er en liten forsinkelse i fremdriften og ny ferdigstillelsesdato er satt til 20 mai 2019.

I 470 Opprustning Bjervatun

Det er foretatt en befaring av ventilasjonsanlegget, og mye av midlene vil gå med på dette. Noen av dusjene på vandrerhjemmet har fått en oppgradering. Videre tiltak er stoppet i påvente av konklusjon vedr prosjekt I 480.

I 472 Nome sjukeheim

Det har blitt installert nye sengeheiser og løfteutstyr på den ene avdelingen på sjukeheimen.

I 473 Bygging av flyktningeboliger

Prosjektet skulle vært ferdig innen utgangen av 2018, men det har pågått ut i 2019 grunnet ulike forhold. Det kommer til å bli holdt en utvendig ferdigbefaring i mai 2019 da dette ikke var praktisk gjennomførbart grunnet store snømengder ved overtagelsen. Prosjektet har overholdt de økonomiske rammene.

I 475 Ombygging/utvidelse samfunnshus til bibliotek

Nome kommune har nå fått et nytt bibliotek på samfunnshuset, prosjektet er ferdig og bygget er i bruk.

I 480 Mulighetsstudie Bjervatun/ Ringsevja/Tyrivegen

Det har blitt gjort undersøkelser, med hjelp av arkitekt, på mulighetene for en utvidelse på Ringsevja og det er konkludert med at det ikke er nok areal til utvidelse der. Arbeidet med å undersøke mulighetene ved Tyrivegen og Bjervatun er satt i gang og det er gjort noen grunnundersøkelser av omliggende områder. I 2019 har det blitt etablert en arbeidsgruppe som sammen med arkitekt skal fortsette jobben med mulighetsstudien.

I 481 Ombygging av storsalen – Ulefoss samfunnshus

Arbeidet med å bygge om på scenen i storsalen er ferdig.

I 482 Muddern overbygg

Muddern har nå fått ett nytt flott overbygg. Det har gått litt ut i 2019 før det ble ferdig, men nå er det ferdigstilt. Det har vært en liten overskridelse av budsjettet, men dette skal dekkes inn av midler som er gitt av Sparebankstiftelsen.

I 483 Vognskjul sluseparken

Konstruksjonsarbeidene ble ferdig i høst. Forblending av yttervegger med tegl vil bli satt i gang til våren 2019 da det er mer egnede temperaturer for murerarbeid.

I 484 Parkeringsplass Nome sjukeheim

Det har blitt etablert en midlertidig parkeringsplass ved sjukeheimen for å forbedre parkeringsforholdene for de ansatte.

Vann og avløp:**I 216 Diverse egne prosjekter**

Budsjettposten er i 2018 benyttet til å bygge ny veg til Haugjordet avløpsspumpeasjon, og til omlegging av utvendig ledningsnett i forbindelse med bygging av nytt bibliotek i Ulefoss samfunnshus.

I 218 Ny inntaksledning Ulefoss vannverk

Ny inntaksledning ble satt i drift mai 2018, prosjektet er fullført innenfor budsjettrammen.

I 219 Vann og avløp Kaste

Hoveddelen av prosjektet ble fullført høsten 2018, det gjenstår noe oppussing og siste lag med asfalt som er planlagt utført våren/sommeren 2019.

I 220 Sagene - Strømodden

Det ble utarbeidet anbud for utskifting av vann- og avløpsledninger i dette området i 2018, utførelse starter i 2019.

I 221 Kåsa høydebasseng

Det ble utarbeidet anbud for nytt høydebasseng i 2018, utførelse starter i 2019.

I222 Nyhusfeltet

Det ble utarbeidet anbud for utskifting av vann- og avløpsledninger i dette området i 2018, utførelse starter i 2019.

3.3 Balanseregnskapet

EIENDELER	2016	% 2016	2017	% 2017	2018	% 2018
Omløpsmidler	124,7	7,8	131,4	7,9	139,8	8,0
Herav:						
Kasse, post, bank	25,6		48,1		46,8	
Kortsiktige fordringer	51,8		40,0		47,3	
Premieavvik	47,3		43,2		45,7	
Anleggsmidler	1 473,7	92,2	1 525,4	92,1	1 609,4	92,0
Herav:						
Pensjonsmidler	733,4		784,8		847,9	
Utlån, aksjer/andeler	82,9		79,4		79,9	
SUM EIENDELER	1 598,4	100	1 656,7	100	1 749,2	100
GJELD	1 635,7	102,3	1 655,1	99,9	1 691,9	96,7
Herav:						
Kortsiktig	91,7		89,9		99,2	
Pensjonsforpliktelse	921,5		953,7		967,5	
Langsiktige lån	622,4		611,5		625,2	
EGENKAPITAL	-37,3	- 2,3	1,6	0,1	57,3	3,3
Herav bl.a.:						
Fond	16,1		19,2		27,1	
Regnsk.m. over/underskudd	- 0,3		6,5		5,1	
SUM GJELD/EGENKAP.	1 598,4	100	1 656,7	100	1 749,2	100
Memoriakonto:						
Ubrukte lånemidler	24,2		17,9		10,6	

I balanseregnskapet framkommer verdiene på kommunens eiendeler, gjeld og egenkapital pr. 31.12 i det år regnskapet avsluttes. Tabellen foran viser balanseoversikt for de 3 siste regnskapsår (beløp i mill. kr).

Eiendeler

I regnskapet for 2018 utgjør samlede eiendeler 1.749 mill. kr, som er en økning fra 1.656 mill. kr i regnskap 2017. **Omløpsmidler** er på til sammen 139,8 mill. kr, og utgjør 8 % av eiendelene. De kortsiktige fordringene er på avslutningstidspunktet litt høyere enn foregående år. Kommunens innestående på bankkonti er på om lag samme nivå.

Anleggsmidler viser også i 2018 en kraftig økning – i hovedsak som følge av regnskapsreglene for føring av pensjon. I tillegg kommer aktivering av nye faste eiendommer og anlegg med om lag 41,4 mill. kr, og utstyr, maskiner og transportmidler med 9 mill. kr. Det er foretatt avskrivning av fast eiendom, maskiner/transportmidler, og utstyr med om lag 26,1 mill. kr.

Gjeld

Samlet gjeld utgjør 96,7 % av totalkapitalen. Langsiktig lånegjeld brutto utgjør pr. 31.12.18 625,2 mill. kr, og pensjonsforpliktelsene 967,5 mill. kr. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

Egenkapital

Egenkapital er splittet på flere konti. Samlet er egenkapitalen nå positiv, og utgjør 3,3 % av totalkapitalen. De nye regnskapsreglene for føring av pensjon har medført at egenkapitalens andel av totalkapitalen er kraftig redusert de siste årene.

Sentralt blant egenkapitalkontiene står fonds, som viser en samlet beholdning på om lag 27,1 mill. kr pr. 31.12.18. Det vises til nærmere omtale i pkt. 3.5 nedenfor.

3.4 Utviklingen av noen utvalgte økonomiske nøkkeltall

I drøfting av kommunens økonomiske situasjon, har vi i økonomiplansammenheng pekt på følgende økonomiske nøkkeltall, og knyttet noen målsettinger til disse:

Nøkkeltall 1: Økonomisk balanse målt ved netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et begrep som forteller oss hvor mye som er til disposisjon av samlede driftsinntekter etter at driftsutgiftene og renter og avdrag på lån er dekket. Størrelsen gir informasjon om evnen til å påta seg nye forpliktelser i form av økte driftsutgifter, og/eller betjening av nye låneopptak.

	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
Beløp i 1.000 kr	2014	2015	2016	2017	2018
Driftsinntekter inkl. utbytte	617 163	616 127	649 348	665 085	690 672
Driftsutgifter ekskl. avskrivninger	590 875	601 890	607 607	621 260	658 275
"Brutto driftsresultat"	26 288	14 237	41 741	43 825	32 397
Netto renter	10 246	8 707	8 730	9 684	9 320
Netto avdrag	17 624	15 451	18 666	20 182	19 757
Netto driftsresultat	-1 582	-9 921	14 345	13 959	3 320
"Benyttes slik":					
Netto avsetninger bundne fonds	7 289	-3 084	2 022	3 290	-2 830
Netto avsetninger disposisjonsfonds	-925	-4 186	-		5 067
Finansiering av investeringsregnsk.			2 047	3 866	2 506
Bruk av tidligere års overskudd				-2 801	-6 481
Inndekking tidligere års underskudd			7 475	3 123	
Regnskapsmessig resultat	-7946	-2 651	2 801	6 481	5 058
	-1 582	-9 921	14 345	13 959	3 320

Driftsregnskapet for 2018 viser samlede inntekter på om lag 690,7 mill. kr inkl. utbytte fra kraftselskapene. Dette er en økning fra regnskap 2017 med 3,8 %. Samlede driftsutgifter er på om lag 658,3 mill. kr, og viser en økning på 6 % sammenholdt med regnskap 2017.

I driftsregnskapet er det utgiftsført om lag 29,1 mill. kr i netto renter og avdrag. Lavt rentenivå har også i 2018 isolert sett ført til økt handlefrihet i kommunen.

Netto driftsresultat for 2018 er på om lag 3,3 mill. kr. Sammenlignet med regnskapene for 2016 og 2017, da driftsresultatet var på om lag 14 mill. kr, er dette en betydelig nedgang. Netto driftsresultat utgjør 0,5 % av totalinntektene i 2018. Definert målsetting for sunn økonomiforvaltning er 1,75 %.

Dersom en korrigerer det formelle netto driftsresultatet for bruk/avsetninger av bundne fondsmidler, får en fram et noe mer reelt bilde. I 2018 er det netto disponert om lag 2,8 mill. kr fra bundne fonds for å dekke de løpende driftsutgiftene. Korrigert netto driftsresultat blir etter dette om lag 6,1 mill. kr.

Tilsvarende i 2017 ble det avsatt netto om lag 3,3 mill. kr til bundne fonds, dvs at vi mottok eksterne inntekter det året som ble avsatt for disponering senere. Korrigert netto driftsresultat blir da 10,7 mill. kr for 2017.

I den interne analysen, kan det settes opp følgende oversikt over disponeringene i 2018:

- Om lag 5.1 mill. kr avsettes til disposisjonsfonds.
- Om lag 2,5 mill. kr som overføring til investeringsregnskapet
- Om lag 5,0 mill. kr er driftsoverskudd som disponeres i regnskapssaken.
- Sum: 12,6 mill. kr

Analysen viser videre at forannevnte er finansiert ved:

- Netto driftsresultatet (3,3 mill. kr)
- Om lag 2,8 mill. kr fra bundne fonds
- Om lag 6,5 mill. kr ved disponering av regnskapsoverskuddet fra 2017.

Kommunesektoren kan også i 2018 vise til gode økonomiske resultater. Netto driftsresultat samlet for kommunene er på om lag 2,5 %. Hovedutfordringen i Nome framover blir å videreføre den positive utviklingen de 3 siste regnskapsår - slik at en over tid kan bygge en tilstrekkelig buffer for å imøtekomme uforutsette driftsutgifter gjennom året, og ha mulighet til en sunn egenkapital i kommende investeringer.

Med henvisning til drøftingene i økonomiplanen for 2019 – 2022, er det en målsetting å etablere netto driftsresultat som utgjør minimum 1,75 % av totale driftsinntekter hvert år i planperioden. Dersom en for regnskap 2018 tar utgangspunkt i korrigert netto driftsresultat, jf. foran, så utgjør dette 6,150 mill. kr, dvs. 0,9 % av totale driftsinntekter. Vi har med andre ord noe å strekke oss mot de kommende år for å nå målsettingen.

Nøkkeltall 2: Disposisjonsfond i % av driftsinntekter

Kommunale regnskaper er splittet i 4 typer fonds:

Beløp i hele 1.000 kr	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Endring
	2014	2015	2016	2017	2018	2017-2018
Disposisjonsfond:	4 186	0	0	0	5 067	5 067
Ubundne investeringsfond	562	0	0	10	2 635	2 625
Bundne driftsfond:	17 535	13 651	15 674	18 963	16 134	- 2 829
Bundne investeringsfond:	2 689	2 689	439	219	3 228	3 009
SUM fond:	24 972	16 340	16 113	19 192	27 064	7 872
Disp fond i % av driftsinnt.	0,68	0,00	0,00	0,00	0,73	

Oversikten viser at fondskapitalen samlet utgjør om lag 27,1 mill. kr pr 31.12.2018. Bundne drifts- og investeringsfond er midler kommunestyret **ikke** kan omdisponere. Som en ser av oversikten, er beholdningen på bundne driftsfond på om lag 16,1 mill. kr. Av dette utgjør vann- og avløpsfondene om lag 10,9 mill. kr.

Disposisjonsfond og ubundne investeringsfond derimot har kommunestyret fullt ut styringen av. Beholdningen på disposisjonsfonds har i perioden 2015 – 2017 vært kr 0. I 2018 har en forhåpentligvis startet på oppbyggingen av en fondsreserve.

Ubundne investeringsfond viser en beholdning på om lag 2,6 mill. kr. Salg av Telemarksbibliotekbygget, og området ved Verket skole forklarer fondsoppbyggingen.

Rådmannen understreker nødvendigheten av å sikre midler på de frie fonda for bl.a. å imøtekomme uforutsette utgifter både i drifts- og investeringsbudsjettet gjennom året.

Med henvisning til økonomiplanen for 2019 – 2023, vil det være en klar målsetting for økonomiplanperioden å bygge opp disposisjonsfondet til å være en reell buffer for uforutsette utgifter. Siktemålet er et disposisjonsfond som utgjør 2 % av totale driftsinntekter (om lag 14 mill. kr) innen 2021.

På kort sikt kan denne målsettingen synes krevende. Hovedprioritet de siste åra har vært å først dekke inn tidligere års underskudd på til sammen 10,6 mill. kr. Det lyktes vi med i 2017. I 2018 har vi bygget opp disposisjonsfond med om lag 4,7 mill. kr. I tillegg har vi et driftsoverskudd på om lag 5,1 mill. kr, som kommunestyret ved regnskapsbehandlingen har til disposisjon. Dette gir en reell mulighet til å bygge opp den fondsreserven som i mange sammenhenger er påpekt er nødvendig.

Nøkkeltall 3: Netto lånegjeld i % av driftsinntekter

Utvikling i netto lånegjeld	1999	2014	2015	2016	2017	2018
Brutto lånegjeld	160 847	502 758	572 095	622 423	611 545	625 224
Utlån Husbank-midler	16 060	53 060	49 899	46 312	44 200	42 449
Netto lånegjeld	144 787	449 698	522 196	576 111	567 345	582 775
Driftsinntekter inkl utbytte	271 468	617 163	616 127	649 348	665 085	690 672
Netto lånegj. i % av driftsinnt.	53,3	72,9	84,8	88,7	85,3	84,4

Netto lånegjeld utgjør om lag 582,8 mill. kr ved utgangen av 2018. Dette er en økning med om lag 15 mill. kr sammenlignet med 2017. Over tid har det vært en kraftig økning av lånegjelden. Netto lånegjeld var i 1999 på om lag 145 mill. kr. Da utgjorde netto lånegjeld, bare 53,3 % av samlede driftsinntekter – sammenlignet med 84,4 % i 2018.

I økonomiplanen for 2019 – 2022 er det satt en målsetting for planperioden å begrense netto lånegjelds andel til maksimalt 80 % i forhold til totale driftsinntekter. Det betyr at lånefinansierte investeringer må begrenses i de neste åra, noe som er hensyntatt i den vedtatte økonomiplanen.

Ved vurdering av lånebelastningen til den enkelte kommune, kan det være hensiktsmessig å skille ut den gjeld som er knyttet helt eller delvis til selvfinansierende investeringer, f.eks. innen vann- og avløpssektoren, til opprusting av skolebygg, og til gjennomføring av handlingsplan for eldreomsorg (omsorgsboliger og sjukeheim).

Lånegjelda pr 31.12.2018 kan splittes opp slik:

Sammensetning av kommunens lånegjeld		Mill. kr
Brutto lånegjeld		625,2
Herav:		
Lån til videre utlån		42,4
Lån til vann og avløpssektoren (brukerfinansiert)		106,2
Lån til skoleanlegg og kirkelige formål (statlig ref)		24,9
Lån til omsorgsb./sjukeheim (statlig ref)		20,7
Lån betjent i sin helhet av kommunen		431,0
<u>Fast rente – flytende rente:</u>		
Sammensetning av kommunens lånegjeld	Mill. kr	Fordeling%
Lån på faste vilkår	170,2	29,2
Lån på flytende vilkår	412,6	70,8
Netto lånegjeld	582,8	

Av kommunens netto lånegjeld på 582,8 mill. kr, er om lag 29,2 % ved årsskiftet på fastrentevilkår. Reglement for finans- og gjeldsforvaltning ble vedtatt av kommunestyret i møte 20. oktober 2016, K-sak 90/16. I reglementet heter det at minimum 20 % av gjeldsportefølgjen skal ha fast rente, mens 60 % skal vurderes ut fra markedssituasjonen. I reglementet er det lagt opp til at rådmannen skal foreta disse vurderingene.

Det er rådmannens vurdering at kommunen må ha et våkent øye til markedssituasjonen. Den flytende rente i Kommunalbanken har gjennom hele 2018 holdt et lavt nivå – økt fra 1,5 % ved inngangen på året, til 1,7 % med virkning fra 3. april 2018, og til 1,85 % fra 17. oktober 2018. For driftsregnskapet har det derfor vært en økonomisk fordel å ha en relativt stor andel på flytende vilkår. Dette må veies opp mot den forutsigbarhet som binding av renta vil gi.

Lån betjent i sin helhet av kommunen utgjør om lag 431 mill. kr slik oversikten foran viser. Fratrullet lån på faste vilkår med 170 mill. kr, vil resterende beløp – 261 mill. kr – være basert på flytende vilkår. Det betyr at en renteøkning med 1 % vil innebære en netto årlig merbelastning på de kommunale budsjetter med om lag kr 2,6 mill. kr. Ved å binde en større del av lånegjelda, vil kommunen være mindre sårbar for en kraftig renteøkning. Faglige

signaler tyder på at vi vil oppleve en gradvis, men moderat stigning i rentenivået de kommende år. Fra Kommunalbanken er det kommet informasjon om renteøkning til 1,95 % med virkning fra 20. februar 2019.

Kommunens brutto lånegjeld på 625,2 mill. kr pr 31.12.18 er fordelt på følgende finansieringsinstitusjoner:

Finansieringsinstitusjon	Gjeld pr 31.12.18	%-vis andel
Kommunalbanken	484,5	77,5
Husbanken	60,1	9,6
Kommunal Landspensjonskasse/Kommunekreditt	80,6	12,9
Sum	625,2	100,0

Nøkkeltall 4: Avvik fra budsjett

Økonomistyringa av de ulike rammeområdene er basert på netto budsjetttrammer, dvs. at inntekter som tilhører ansvarsområdet er trukket fra brutto utgifter. I opprinnelig budsjett for 2018 ble det samlet stilt til disposisjon netto om lag 425,9 mill. kr. Ved budsjettreguleringer gjennom året ble budsjettene oppjustert – basert på tilbakemeldinger fra de budsjettansvarlige. Regulert budsjett viser nettobudsjett for driftsområdene på til sammen 440 mill. kr. Regnskapet for 2018 kommer ut med forbruk på om lag 441 mill. kr, og samlet sett var det netto merforbruk i driftsområdene på om lag 1 mill. kr, eller 0,2 %. Som orientert om annet sted i årsberetninga, har de fleste rammeområder holdt seg innenfor vedtatt budsjett.

Med henvisning til økonomiplanen for 2019 – 2022, er det lagt vekt på fortsatt å utarbeide realistiske budsjetter med tett oppfølging og fokus på kostnadskontroll i budsjettåret. De siste årene har det vært en målsetting å begrense det samlede budsjettavviket for driftsområdene til maks 0,6 % av netto driftsbudsjett. Samlet merforbruk på 0,2 % i 2018 viser at vi har greid målsettingen. Områdene oppvekst og NAV har budsjettoverskridelser, noe det må settes et spesielt søkelys på for å finne årsaken til. Så lenge kommunen har beskjedne økonomiske reserver på fond, er det avgjørende for totaløkonomien at budsjettene etterleves.

Lønnsutgifter i % av totale driftsutgifter

Lønnsutgiftene har utviklet seg slik de siste årene:

Tall i mill. kr	2016	2017	2018
Brutto lønn ekskl. sosiale utgifter	338,2	348,3	362,0
Økning i %	1,9	3,0	3,9
Sosiale utgifter (arb.giveravg. og pensjon)	81,3	80,4	82,9
Sum lønn og sosiale utgifter	419,5	428,7	444,9

De rene lønnsutgiftene viser en vekst på 3,9 % sammenlignet med 2017. Lønn og sosiale utgifter var samlet på 444,9 mill. kr i Nome i 2018, og dette utgjør 64,4 % av de totale driftsutgifter inkl. utbytte.

Likviditet

Fra i mange år å kunne bruke kommunens kassabeholdning som ”byggelånsbank”, har vi i noen år nå vært i den situasjon at vi i perioder av året har benyttet kassakreditt for å

imøtekomme våre daglige betalingsforpliktelser. Kommunen etablerte i 2011 kassakreditt med en limit på 15 mill. kr. Denne grensen ble utvidet til 30 mill. kr ved kommunestyrevedtak i september 2015.

I 2018 har likviditeten vært tilfredsstillende og kommunen har ikke belastet kassakreditten. Dette forklares dels ved at kommunen nå har dekket inn akkumulerte driftsunderskudd. I 2018 var belastning ved innbetaling av pensjonspremie noe høyere sammenlignet med foregående år. Over flere foregående år har kommunen betalt langt mer i pensjonspremie enn det som er kostnadsført i kommuneregnskapet. Det henvises til egen note i regnskapet, som viser utviklingen av premieavvik over tid. Regelverket knyttet til føring av pensjonskostnadene i kommuneregnskapet, er en reell svekkelse av kommunens likviditet. Kassakreditt som en løpende buffer må opprettholdes.

3.5 Økonomiske utfordringer - Oppsummering

Regnskapet for 2015 ble avsluttet med et akkumulert driftsunderskudd på 10,6 mill. kr, og ingen fondsreserver. Nome kommune ble i juni 2016 innmeldt i det såkalte ROBEK-registeret.

Regnskapene for 2016, 2017, og 2018 er gjort opp med driftsoverskudd. Underskuddene fra 2014 og 2015 ble dekket inn i 2016 og 2017. I 2018 er det i samsvar med budsjettvedtak i kommunestyret avsatt om lag 4,7 mill. kr til disposisjonsfondet. På toppen av dette kommer driftsoverskuddet på om lag 5,1 mill. kr, som kommunestyret ved regnskapsbehandlingen i mai har til disposisjon.

Oppsummert har en gått fra en underbalanse på 10,6 mill. kr ved utgangen av 2015, til en situasjon med «frie midler til disposisjon» på om lag 9,8 mill. kr ved utgangen av 2018.

Vi skal selvsagt glede oss over nok et år med positivt regnskapsresultat i Nome. Men samtidig er det grunn til å minne om at resultatet i 2018 er betydelig svakere enn de 2 foregående år. Netto driftsresultat i Nome er på 0,5 % av totale driftsinntekter. Ferske KOSTRA-tall viser at gjennomsnittet blant kommunene er på 2,5 %. Vi har maktet å opparbeide en reserve i form av disposisjonsfond, men denne reserven er fortsatt ganske begrenset sammenlignet med hva som er vanlig i kommune-Norge.

Utfordringene med å få 2019-budsjettet i balanse, viser at det strammer seg til for kommunesektoren. Det er derfor viktig at en har en buffer i reserve. Negativ befolkningsutvikling er et forhold å ta hensyn til. Videre: En forventet, gradvis renteøkning i tiden framover tilsier at det fortsatt må utvises stram økonomistyring. Det må vises varsomhet med å utvide driftsnivået – uten samtidig å «ta ned» drifta på andre områder.

Roar Lindstrøm
Økonomisjef

4. Rammeområde A: Administrative og politiske fellestjenester

4.1 Økonomi - totale rammer

Beløp i hele 1.000 kr	Budsj 2018	Regnskap 2018	%- forbruk	Avvik i kr	Regnskap 2017
A Adm og politiske fellestjenester					
Sum tjen.Område: A1 Politisk styring og kontrollorgan	4 127	4 049	98	78	4 140
Sum tjen.Område: A2 Fellestjenester	8 308	7 924	95	384	7 649
Sum tjen.Område: A3 Sentraladministrasjonen	15 045	14 959	99	86	14 200
Sum rammeområde: A Adm og politiske fellestjenester	27 480	26 933	98	547	25 988

Generell kommentar til hele sektoren:

(Alle beløp i kommentarene er i hele tusen)

Budsjett for denne sektoren inneholder grovt sett kostnader vedr. kommunalt demokrati, kontrollorgan, samt personalkostnader til rådmannen og rådmannens stab. Dessuten dekker sektoren ulike felleskostnader som IKT, forsikringer og drift av kontorfunksjoner på rådhuset.

Virksomhetsområdet hadde en netto budsjetttramme med 27480, mens regnskapet viser 26933. Dette gir et mindreforbruk på 547 eller 2%. Alle tjenesteområdene viser mindreforbruk. Det har også i år blitt lagt ned mye arbeid for å holde de vedtatte budsjetttrammer best mulig og dette har heldigvis gitt et positivt resultat også i år.

4.2 Tjenesteområde A1: Politisk styring og kontrollorganer

Beskrivelse av området:

Tjenesteområdet omfatter folkevalgte organer, partistøtte, revisjon, samt utgifter til kontrollutvalgssekretariatet.

Kommunens andel til drift av Midt-Telemark-rådet inngår her.

Budsjettavvik:

Mindreforbruket på 78 er i hovedsak fordelt på forskjellige poster innenfor området.

4.3 Tjenesteområde A2: Fellestjenester

Beskrivelse av området:

Gjelder felleskostnader for hele organisasjonen Nome kommune.

Herunder inngår bl.a. drift og vedlikehold av felles IKT-systemer, vår andel av organisasjonen Midt-Telemark IKT, bedriftshelsetjeneste, forsikringer, diverse kontingenter, drift av rådhuset, felles telefon- og portokostnader, tap på kommunale fordringer, juridisk bistand, velferds- og opplæringstiltak, kostnader til frikjøpte tillitsvalgte, mv.

Budsjettavvik: Det er et mindreforbruk på 384 totalt i A2. Enkelte ansvar under A2 har merforbruk og enkelte har mindreforbruk. Det er brukt 40 mindre innenfor forskjellige medlemskap, og ca. 100 i mindreforbruk på bedriftshelsetjeneste. Innenfor IKT ca. 150 i mindreforbruk på internett og lisenser. Ellers er det små mindreforbruk fordelt på flere ansvar.

4.4 Tjenesteområde A3: Sentraladministrasjonen

Beskrivelse av området:

Sentraladministrasjonen består av rådmannen og to stabsenheter.

Rådmannen er administrativ leder for hele den kommunale organisasjonen. Han har sin stab til disposisjon hvis primæroppgave er å yte mangeartet bistand ovenfor etatene, samt drive fellestjenester som lønn, personal, servicekontor, organisasjonsutvikling, regnskap, innfordring av kommunale krav og skatter.

Stabsenhetene tilstreber godt samarbeid på tvers for å utnytte ressurser og kompetanse optimalt.

Budsjettavvik:

Ramme A3 går stort sett i balanse med et lite mindreforbruk på 86. Et overforbruk på flere poster på til sammen 200 veies opp mot mindreforbruk grunnet sykefravær.

Personal- og organisasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvar for oppfølging av egne ansatte innenfor personal- og lønn samt servicekontor.

Personal - kompetanse- og medarbeiderutvikling, utarbeidelse av policydokumenter og reglementer, HMS, utlysninger/tilsetninger og forhandlinger om lønns- og arbeidsvilkår for ansatte er sentrale oppgaver for avdelingen.

Lønn – Alt av oppgaver som innebærer utbetaling av riktig lønn til over 700 fast ansatte. Med timelønne og oppdragstakere utstedes ca. 1100 lønnslipper pr måned.

Servicekontoret - Arkiv, post, telefoni, politisk sekretariat, skjenkebevilling, bostøtte osv.

I tillegg er avdelingen ansvarlig for drift og utvikling innenfor IT og telefoni og PO-sjef er kontakt mellom kommunen og sitter i styret for Midt-Telemark IKT.

Avdelingen består av 9,8 årsverk.

Personalavdelingen har ansvaret for å administrere administrasjonsutvalget som håndterer saker om arbeidsgiverpolitikk, personalpolitikk, organisasjon, lønnspolitikk og andre reglementer/retningslinjer.

Avdelingen har også sekretærfunksjon for arbeidsmiljøutvalget. Det er primært saker innen HMS-området som drøftes i arbeidsmiljøutvalget.

Avdelingen arrangerer og legger til rette for diverse kompetanseutviklingstiltak. Det vil være lederutviklingstiltak, e-læring og aktuelle temaer innenfor arbeidsmiljø, for eksempel sykefraværsoppfølging.

Viktige forhold i personal- og organisasjonsavdelingen i 2018

Lærlingeordningen står sentralt i arbeidet på avdelingen og i 2018 har personalrådgiver vært i flere kommuner og fylkeskommuner og fortalt om det gode arbeidet som gjøres i Nome. At Nome er langt fremme ifm lærlinger kan det ikke være tvil om og dette medfører mye godt omdømme for kommunen.

Også i 2018 har det vært stort fokus på digitalisering. KS sin digitaliseringsstrategi ligger som grunnlag for vår nye hverdag og her er digitalt førstevalg bærebjelken. KS

Digitaliseringsstrategi sin visjon er: «gode og tilgjengelige digitale tjenester styrker dialogen med innbyggere og næringsliv og gir gode lokalsamfunn» Målet for denne strategiene er å sette brukeren i sentrum og vi i Nome kommune er godt i gang med å kartlegge våre

fagområder og lage et grunnlag for hvordan vi skal gjennomføre dette. Følgende områder har vært jobbet med: Orden i eget hus (organisering av avtaler og data ifm personvern), implementering av kontraktsadministrasjonsverktøy (er et helhetlig system for å lagre og følge opp avtaler vedr innkjøp), forarbeid implementering Acos eiendom (implementeres vår 2019), planlegging oppgradering Acos infolink (hjemmesiden), implementert Websak Fokus (nytt brukergrensesnitt sak/arkivsystem), Nome kommune på Facebook, implementering av digital sykefraværsoppfølging m.m.

Det er fortsatt fokus på e-læringskurs for ansatte og ledere. Dette er et område vi er langt fremme på i Midt – Telemark.

E-læringskurs for nyansatte er nå gjennomført av nærmere 700 ansatte og nytt lederkurs som er utviklet lokalt ble gjennomført av alle ledere og hovedtillitsvalgte siste halvår 2016.

Lederkurset som er etablert er allerede etterspurt av flere større kommuner som Bærum, Bergen, flere fylkeskommuner og flere mindre kommuner har fått kopiert våre e-læringskurs.

Organisasjonen fikk ny bedriftshelsetjeneste i 2016 og etter 3 års samarbeid ser dette positivt ut. Bedriftshelsetjenesten Sykehuset Telemark er profesjonell og har mye faglig kompetanse å spille på.

AKTIV samler fortsatt mange deltagere til diverse trening for ansatte og innbyggere på Dagsrud og er et populært lavterskeltilbud for mange.

Servicekontoret har i 2018 hatt et år med fokus på oppgradering av sak- og arkivsystem og deponering av eldre arkiv til IKA Kongsberg. Kontoret er involvert i de fleste digitaliseringsprosesser som nevnt ovenfor og har hatt og kommer til å ha en betydelig arbeidsmengde knyttet mot dette arbeidet.

ACOS Websak Fokus ble installert våren 2018, og målet er å oppnå bedre kvalitet på saksbehandling med veiledende skjermdialoger og få arbeidsprosesser satt i system. Selvforklarende grensesnitt gir lav brukerterskel og utvidet systembruk, dette satt sammen med at Websak Fokus er integrert i Outlook gjør at sak/arkivsystemet er innlogget når man åpner Outlook. Målet her er å øke dokumentfangst og bevisstgjøring av saksbehandlere rundt arkivverdig materiale.

Det jobbes også videre med deponering av arkiv til Kongsberg. Vi har lagt vekt på å få alle ytre enheter sitt arkiv inn samlet på Rådhuset og dette arbeidet har tatt tid. Vi har vektlagt kvalitet i det arkivmateriale vi mottar og dette betyr for vår del en del befaringer og kvalitetssjekk av materiale, samtidig som vi har ryddet og klargjort egne arkivrom for mottak. Dette er ressurskrevende oppgaver i tillegg til den daglige driften.

Bemanning – det har vært et spesielt år med 3 rekrutteringer siste halvdel av 2018. Nytilsatt HMS- rådgiver fra 1. oktober, nytilsatt personalrådgiver fra 1. desember og nytilsatt konsulent på servicekontoret 1. januar 2019. De nyansatte er godt i gang med produktivt arbeid p.t og Personal- og organisasjonssjefen er meget tilfreds med sine ansettelser og gleder seg til at nyansatte skal bidra positivt i Nome kommune for de kommende år.

Økonomiavdelingen

Etter omorganiseringen i 2017 er det 5 faste medarbeidere fordelt på 4,4 årsverk på avdelingen. Til å løse oppgavene er det i praksis et nært samarbeid med personal- og organisasjonsavdelingen.

Avdelingen har ansvar for koordinering av økonomiarbeidet i kommunen. Herunder budsjett- og økonomiplanprosessen med utarbeidelse av framdriftsplan, oppfølging av de administrative prosessene, og utarbeide beslutningsgrunnlaget for den politiske behandlingen.

I tillegg har økonomiavdelingen faglig ansvar for kommuneregnskapet, herunder å etablere interne rutiner slik at kommuneregnskapet føres i samsvar med gjeldende forskrifter, og avsluttes og rapporteres til statlige myndigheter innen de frister som gjelder. Ansvar for føring av regnskapet for kirkelig fellesråd er også tillagt avdelingen.

Avdelingen har et overordnet ansvar for rapportering av KOSTRA-statistikk til Statistisk Sentralbyrå, og har ansvar for kommunens innkjøpsavtaler.

Etter omorganiseringen har avdelingen også fått ansvar for eiendomsskatt, skatt og kommunal innkreving. Skatteoppkrever er dermed underlagt økonomiavdelingen.

Viktige forhold i økonomiavdelingen i 2018

Arbeid med kompetanseoppbygging er videreført etter omorganisering.

Utredning vedr etablering av felles innkjøpssamarbeid i Midt- og Vest –Telemark ble avsluttet med en anbefaling om å slutte seg til en slik etablering. Kommunestyret var ikke enig, og ba rådmannen se på muligheten for å slutte seg til et større samarbeid på innkjøpsområdet. Saken forutsettes avklart i 2019.

Skatteoppkrever har deltatt i utredningsarbeid med sikte på å etablere et kommunesamarbeid om skatteoppkreverfunksjon i Midt-Telemark. Faglig sett er det anbefalt at en etablerer en felles kemner-funksjon. Saken er ved utgangen av 2018 ikke politisk behandlet. Dette spørsmålet ses i sammenheng med andre problemstillinger i regionsamarbeidet.

Økonomisjef har deltatt i arbeidsgruppe for å se på ulike økonomirutiner for det interkommunale samarbeidet i Midt-Telemark. Noen av disse rutinene ble avklart, og har fått sin løsning i arbeidet med budsjettet for 2019. Når det gjelder kostnadsfordeling fra 2020 når Sauherad og Bø kommuner slår seg sammen, ble ulike alternativer drøftet i arbeidsgruppa. Et av alternativene – fremmet av rådmannen i Bø/Sauherad - ga svært negativt utslag for Nome kommune. Saken ble av den grunn løftet opp til politisk nivå. Ved utgangen av 2018 foreligger ingen endelig avklaring på hvordan kostnadsfordelingen skal være for de interkommunale samarbeidstiltakene.

Når det gjelder digitalisering, er det løpende fokusert på å utnytte det potensialet for effektiviseringsgevinster som ligger i de digitale og automatiserte systemene vi har investert i. Et område der vi har kunnet hente ut slike effektiviseringsgevinster er i behandling av inngående fakturaer. En stadig større andel av disse blir nå mottatt i Elektronisk handelsformat (EHF) direkte inn i vårt regnskapssystem. Disse fakturaene leses elektronisk inn, og man kan også lage automatiserte regler for konteringen/regnskapsføringen. Dette innebærer tidsbesparelser både i fakturamottak/økonomiavdelingen og ute i organisasjonen. Andelen EHF-fakturaer vi mottar har steget voldsomt de siste årene, og er i dag ca. 65%. Vi ønsker å jobbe videre med å øke denne andelen, og målsettingen for 2019 vil være å komme over 70%.

5. Rammeområde B: NAV NOME

5.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2018	2018		forbruk	2017
Sum rammeområde: B Nav	31 360	32 435	-1 075	103	31 855

Kommentar til regnskapsavvik

Området som helhet har overforbruk på 1 mill. kroner. Budsjettet var redusert med 1 512' fra 2017 (32 872') til 31 360' i 2018. Flere tjenester og tiltak er også i år gjennomgått med sikte på reduksjon.

Kommentar til noen avvik

- Økonomisk sosialhjelp: Vi har et merforbruk av økonomisk sosialhjelp i 2018 sammenlignet med budsjett. Sammenlignet med 2017 har vi likevel redusert årlig utbetaling med 652'.
- Økning i strømuttergifter og husleie er noe av forklaringen på merforbruket.

5.2 Organisering-årsverk, fravær

1. mai 2018 var NAV Midt – Telemark etablert som en ny organisasjon med lokasjoner i Bø og Ulefoss. Større og mer robuste fagmiljøer har medført en positiv utvikling av NAVs tjenester i regionen. 2018 har imidlertid vært preget av endring, usikkerhet og mye nytt. Det har medført at enkelte områder som oppfølging av brukere som i utgangspunktet skal klare seg selv har fått lide og antall langtidsledige har økt.

Sykefraværet i 2018 kan ikke sammenlignes med 2017 da alle medarbeidere nå er ansatt i Bø kommune fra 1. januar 2018. Totalt har NAV Midt – Telemark i 2018 hatt et gjennomsnittlig sykefravær for totalt 24 kommunale årsverk på 7,8%.

Kommunale oppgaver i NAV Midt – Telemark for Nome kommune er økonomisk sosialhjelp, råd og veiledning, tiltak for funksjonshemmede og bosetting av flyktninger.

5.3 Oppgaver, aktivitet og resultat

Økonomisk sosialhjelp

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Antall personer som har mottatt økonomisk sosialhjelp						
Mål i 2015: færre enn 250 personer	290	316	299	296	291	285
Klienter med forsørgeransvar for barn	114	122	109	97	102	78
Klienter mellom 18 – 24 år						
Mål i 2015: færre enn 50 ungdommer på sosialhjelp	71	69	70	69	81	69
Klienter 18 – 29 år uten aktivitet						
Mål i 2015: Ingen ungdom i alderen 18-29 år mottar økonomisk sosialhjelp uten å være i aktivitet eller behandling	0	1	3	3	5	15
Klienter mellom 25 – 44 år	129	157	151	147	132	136
Gjennomsnittlig utbetalt sosialhjelp pr klient	56 701	55 438	56 045	50 974	47 536	45 617
Gjennomsnittlig antall måned med sosialhjelp per klient	5,55	5,63	5,66	5,37	4,85	5,09
Antall behandlede saker	Ikke registrert	2286	2 120	1 948	1 798	1 876

Bosatte flyktninger

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Bosatt voksen	3	15	20	19	7	7
Bosatt på avtale med annen kommune	2					
Bosatt barn	6	16	15	6	4	3
Bosatt på avtale med annen kommune	1					
Utflyttet voksen	1	3	0	3	0	2
Utflyttet barn	0	2	0	8	0	0
Familiegjenforening	2	3	28	2	0	3

Antall sosialhjelpsmottakere er redusert med 26 hovedbrukere fra 2017 til 2018. Vi har imidlertid økt for unge under 25 år samtidig som vi fortsatt har en høy andel mottakere med forsørgeransvar for barn. Det er en naturlig følge av høy andel nye bosatte flyktninger uten egen inntekt; hvorav mange med forsørgeransvar. Vi har ikke nådd målet med redusert andel unge sosialhjelpsmottakere, men har nådd mål om aktivitet.

Rettighetsbaserte tjenester for funksjonshemmede

	Barn: 0-12	Ungdom: 13-18	Voksen: 19-66	Eldre: 67+
Støttekontakt/avlastning: 61 (57)**	3 (3)	13 (10)	37 (34)	8 (10)
Omsorgslønn: 39 (42)**	7 (8)	17 (20)	12 (12)	3 (2)

**Tall i parentes 2017

Kommunen følger laveste lønssats, og de fleste avtalene om omsorgslønn er deltid.

«Full pakke» (Nome) er driftet av attføringsbedriften Idea Kompetanse, og er et arbeidsrettet tiltak for rusmisbrukere. Tiltaket kan ha inntil 10 deltakere. Deltakerne er yngre enn før og har tyngre og sammensatt problematikk. Mange har svært dårlig skolegrunnlag, og motivasjon og innsats for å gjenoppta skolegang er blitt en viktig del av tiltaket.

Kvalifiseringsprogram (KVP)

Nome kommune hadde i 2018 mange nye deltakere i KVP som fortsatt er under arbeidsrettet oppfølging i programmet. Med inntil to års deltakelse, vil resultat for denne gruppen først foreligge i 2019-2020.

Økonomisk rådgivning / gjeldsrådgivning

Økonomirådgivning er et rettighetsbasert tilbud for brukere som sliter med gjeldsproblematikk, og vi har tidligere hatt 0,5 årsverk økonomi-/gjeldsrådgiver i kommunen. I 2018 har forebygging gjennom økonomisk rådgivning og forvaltning vært prioritert med 2,0 årsverk for regionen.

Utfordringer framover

- Budsjettutvikling innenfor vedtatt ramme for økonomisk sosialhjelp
- Økende antall flyktninger som mottar økonomisk sosialhjelp etter intro
- Oppnå mål om flere sosialhjelpsmottakere i jobb eller ordinær utdanning
- Bemanning til å ivareta god oppfølging og krav om aktivitet for sosialhjelpsmottakere
- Finansiering og drift av «Full pakke»

Tiltak

- Større og sterkere fagmiljø
 - Likere praksis, bedre lovforståelse, utvikling av rutiner
 - Fra saksbehandler til veileder, arbeidsrettet oppfølging
- Spesialisering av flyktning
 - 3 flyktningsspesialister som ivaretar gruppe
 - 2 jobbspesialister flyktning (Bø og Nome)
 - tettere samarbeid med kommunene forankret i ny samværsavtale
- Øke forebyggende ressurser inn mot frivillig forvaltning
 - 2 ressurser inn i gjeldsrådgivning og frivillig forvaltning
- Utvikling av Talenhuset
 - «Back 2 School»
 - Koordinere samarbeidet med kommune, fylkeskommune og NAV

6. Rammeområde C: Nome statlig mottak

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2018	2017		forbruk	2016
Sum rammeområde: C Nome statlige mottak	0	-1.179	- 1.179		-290

UDI har fortsatt den omfattende nedbyggingen av mottakskapasiteten gjennom hele 2018. 5145 beboere bodde på mottak ved årets begynnelse, og 3622 ved årets slutt på de gjenværende 19 mottak. Totalt kom det 2655 asylsøkere, hvorav 765 fra Tyrkia og 419 fra Syria.

Nome mottak er nå det eneste ordinære mottaket igjen i Region sør i tillegg til integreringsmottak, i Larvik og Kristiansand. Den kraftige nedgangen i antall asylsøkere har vedvart selv om det i løpet av sommeren var en økning som gjorde at UDI utløste mottakets opsjonsplasser. Parallelt så UDI en framtidig overkapasitet i mottak, og kom med forslag om nedjustering av kapasiteten på 20 %. Trussel om nedjustering ble foreløpig lagt på is som følge av at UDI valgte å plassere en del kvoteflyktninger i mottakssystemet. Den annonserte nye mottaksstrukturen som var forventet i 2018 har fortsatt ikke sett dags lys.

Regnskapet for 2018 endte med et positivt resultat på 1180 MNOK, som skyldes hovedsakelig utløst opsjon i 8 måneder, sparte lønnsutgifter som følge av en prosjektstilling fra UDI, og mindre forbruk av vikar. Samt god utnyttelse av variable stykkprisplasser som følge av at andre mottak har blitt lagt ned. Det har vært et hektisk år med stor aktivitet og mye logistikk. Ansatte har tatt imot 212 beboere og bosatt 97. Ved utgangen av året hadde mottaket 178 beboere av en kapasitet på 210.

Det er regnskapsført husleie til teknisk på 4.8 mill. og overført 200 TNOK for vaktmester-tjenester. Opprinnelig budsjett er justert som følge av utløst opsjon.

UDI har bidratt med 17 TNOK i tolkemidler til foreldreveiledningskurs, og 25' til tolk og lønn for dialoggrupper i mottak, et kurs utviklet av *Alternativ til vold* rettet mot menn.

Det totale energiforbruket for mottaket endte på 1.4 MNOK, og er den største enkeltutgiften etter lønn.

Vi har hatt tett samarbeid med diverse lokale lag og organisasjoner som har mottatt tilsammen 925 TNOK i prosjektmidler til aktiviteter for beboere ved mottaket fra IMDi.

Vi har tett kontakt med den kommunale helsetjenesten som sørger for god oppfølging av beboere. Voksenopplæringen gir et viktig tilbud om norskundervisning, norsk kultur og norske verdier.

Anne T. Stokken
Mottaksleder

7. Rammeområde D: Kirkelige formål

	Budsjett	Regnskap	Avvik	%-	Regnskap
	2018	2018		forbruk	2017
Sum rammeområde: D Kirkelige formål	6 554	6 588	-34	101	6 491

Regnskapet er gjort om lag som budsjettet. Budsjettramma omfatter:

- Kontantoverføring og tjenesteyting til Nome kirkelig fellesråd
- Tilskudd til andre trossamfunn

Midlene til fellesrådet er overført i samsvar med budsjett. Kontantoverføringen utgjorde 5,928 mill. kr i 2018. I tillegg kommer kr 325.000 som er kommunens tjenesteyting til fellesrådet for å dekke husleie, lønn/regnskap, revisjon, porto, telefon m.m. Tilskudd til andre trossamfunn blir beregnet etter et statlig regelverk, og utgjorde kr 335.000 i 2018 – noe som førte til merforbruket i regnskapet på kr 34.000.

Om fellesrådets virksomhet i 2018, skriver kirkevergen:

Nome kirkelig fellesråd består av to sokn, Holla og Helgen sokn samt Lunde og Flåbygd sokn. På vegne av soknene har kirkelig fellesråd ansvar for å utføre lovpålagte oppgaver i kommunen, deriblant konfirmantundervisning og gravferd, i tillegg til vedlikehold av kirker og kirkegårder. Vi er 11 ansatte i tillegg til to prester, som tilhører den andre arbeidsgiverlinjen i kirken, Agder og Telemark Bispedømme. Kirkelig fellesråd har et eget styre med tilhørende AMU og AdmU.

Kirkelig fellesråd har hatt 6 møter og behandlet 45 saker.

Representant fra kommunen i FR er ordfører Bjørg Tveito Lundefaret. Vara: Hans Jørgensen. Regnskapsfører i kommunen er Jan Inge Danielsen.

Revisor: Telemark kommunerevisjon IKS v/ Gunnar Isaksen.

Fellesrådets drift:

Kommunens kontantoverføring til fellesrådets drift var 5928'. Det var inngått avtale om tjenesteyting, 325', som dekker husleie, lønn/regnskap, revisjon, porto, telefon m.m.

Tilskuddet dekker drift av den lokale kirke og kirkegårdene i kommunen. For øvrig bestemmer fellesrådet hvordan midlene anvendes.

Regnskapsmessig merforbruk/underskudd

Nome kirkelig fellesråd hadde i driftsbudsjettet 2018 et regnskapsmessig merforbruk/underskudd på kr. 206.566,27.

Merforbruket skyldes i hovedsak store strømutgifter, vedlikehold og drift av maskinpark, inventar og utstyr. Vi hadde mindre inntekter i form av gravfesteavgifter og utleie til kirkebygg enn det som var budsjettet med.

Fellesrådets investering:

Kirkelig fellesråd fikk tildelt 800' av Nome kommune til investeringer i 2018.

FR fikk fullmakt til å prioritere midlene der det var viktigst. Vi valgte følgende:

- *Flåbygd kirke. Brannsikring.*
- *Romnes kirkegård. Lyssetting. (Ferdigstilles våren 2019)*
- *Romnes kirke. Brannsikring.*
- *Holla og Helgen sokn. Gravemaskin.*

Investeringsregnskapet viser et regnskapsmessig overskudd på kr. 256.072,80. Overskuddet avsettes til ubundet investeringsfond.

Feste- og fornyelsesavgifter

I 2018 ble det sendt ut tilbud om festeavgifter pålydende kr. 150,- pr. grav i 15 år.

I tillegg sendte vi ut festeavgift for reserverte graver (ved ønske om ny dobbeltgrav).

Det ble inntektsført kr. 427.121,-.

Stell av gravsted

For utførte tjenester i 2018 er det inntektsført kr. 99.820 ekskl. mva. og vi ivaretok 128 gravstellavtaler.

8. Rammeområde E: Oppvekst

8.1 Økonomi – totale rammer:

	Beløp i hele 1.000 kr	Budsjett 2018	Regnskap 2018	% forbruk	Avvik i kr	Regnskap 2017
Rammeområde	E Oppvekstetaten					
Sum tjenesteområde:	E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester	5 122	4 770	93	352	5 071
Sum tjenesteområde:	E2 Voksenopplæring	10 722	11 896	111	- 1 174	10 334
Sum tjenesteområde:	E3 Grunnskolen inkl. SFO	67 241	71 226	106	- 3 985	68 798
Sum tjenesteområde:	E4 Barnehager	38 306	38 371	100	- 65	34 343
Sum rammeområde	E Oppvekstetaten	121 391	126 263	104	-4 872	118 546

Etatens netto regnskap viser et overforbruk i forhold til vedtatt budsjett, med nærmere 4.9 mill. kr .

Det opprinnelige budsjettet for 2018 var kr 120.137.000, og ble i løpet av budsjettåret nedjustert til kr 119.991.000 på bakgrunn av endring av kommunal andel til Midt-Telemark PPT. Kommunestyret vedtok videre en styrking av budsjettet for introduksjonsstønad med 1,4 mill. kr i løpet av høsten 2018, da denne budsjettposten var meldt som urealistisk fra starten av budsjettåret.

Oppvekstetaten ga i 2018 tilbud til:

Tjenester	2016	2017	2018
Barnehagebarn	265	276	279
Skoleelever	696	697	694
SFO	136	158	167
Voksenopplæring	Ca 200	Ca 160	Gj.snitt 160

Det var 32 elever bosatt i Nome kommune i privatskole på Helgen Montessoriskole i 2018.

Skolene og barnehagene har høy kvalitet og tilfredshet blant brukere og medarbeidere. Alle skoler og barnehager har gode og funksjonelle bygg. De ansatte arbeider systematisk i samarbeid med helse, PPT og barnevern med forebyggende tiltak når det gjelder barn og unge som har særskilte behov. Det er stort fokus på arbeidet med et godt barnehage- og skolemiljø, og tydelighet i forhold til profesjonalitet og voksenrollen.

Voksenopplæringen, grunnskoler og barnehager har et godt og tett samarbeid med Nome statlige mottak og er på tilbudssida når det gjelder brukernes behov.

Etisk standard i etaten

Den etiske standarden for Nome kommune; etikkplakaten, blir fulgt i etaten. I det daglige arbeidet i skoler og barnehager følger vi lover og forskrifter, og har rutiner på tilsyn med

dette. Ansatte ivaretas gjennom arbeidsmiljøloven, og når det gjelder barns grunnleggende rettigheter forholder vi oss til FNs barnekonvensjon. I grunnskolen er det opplæringsloven og spesielt § 9A som omhandler elevenes rett til et trygt og inkluderende læringsmiljø. I tillegg gjelder barneloven for barn og unge under 18 år, som regulerer foreldrenes plikter overfor barna – og barnas rettigheter overfor foreldrene. Barnehageloven og rammeplanen er styrende for barnehagevirksomheten.

I voksenopplæringen gjelder introduksjonsloven, samt lov om voksenopplæring i tillegg til opplæringslova. Oppvekstetaten utarbeider årlig tilstandsrapport for grunnskolene som presenteres for politikerne. Etaten har i det tverrfaglige samarbeidet utviklet gode rutiner for oppfølging av barn som bekymrer.

Likestilling

Nome kommune har, i likhet med landet for øvrig, utfordringer når det gjelder å rekruttere menn til skoler og barnehager. Ungdomstrinnet har tradisjonelt sett hatt større andel menn, men denne andelen er nå synkende. Rekruttering av menn inn i skole og barnehage er ikke enkelt, det er for få menn som søker, og i tillegg vil og må man ansette den som er best kvalifisert. Når det gjelder ledelse er det seks kvinner og en mann blant styrerne i barnehagene og rektorene i grunnskolen og voksenopplæring. Når det gjelder inspektører i skolene og assisterende styrere i barnehagene er det fem kvinner og to menn.

Utviklings-/fokusområder skoler og barnehager:

- Vurdering for læring – satsingsområde for skolene, påbegynt 2016 og avsluttes 2019
- Overordnet del – verdier og prinsipper for grunnopplæringen, fastsatt 01.09.2017 og iverksettes fra 01.08.2020.
- Fagfornyelsen
- Opplæringsloven kap. 9A – Elevenes læringsmiljø. Innskjerpet lovkrav fra 01.08.2017
- Plan for digitalisering i skolen. Vedtatt av kommunestyret desember 2018.
- Desentralisert kompetanseutvikling – DeKomp; «Elevene bak tallene» påbegynt 2018
- Arbeid med implementering av ny rammeplan for barnehagene, påbegynt høsten 2017
- Plan for digital kompetanse i barnehage, og satsing på digitale verktøy
- «Barnehagemiljø og krenkelser» - nettbasert kompetanseutvikling for barnehageansatte

Utfordringer:

- **Levekår:** I følge Folkehelseprofil 2018 er andelen barn i alderen 0 – 17 år som bor i husholdninger med lav inntekt i Nome kommune høyere enn i landet som helhet. Lav inntekt defineres her som under 60 % av nasjonal medianinntekt. Medianinntekt er ikke det samme som gjennomsnittsinntekt. Inntektene til alle husholdninger settes ved siden av hverandre i stigende rekkefølge. Deretter velger man ut den midterste, som altså er medianinntekten.
- **Spesialundervisning:** Levekår fører ofte til et høyt forbruk av ressurser til spesialundervisning, og et høyt antall elever som mottar spesialundervisning. Det arbeides til tross for dette kontinuerlig med å redusere antall og omfang av enkeltvedtak om spesialundervisning, blant annet gjennom tidlig innsats i barnehager og skoler.
- **Barnevern:** Nome kommune har et relativt høyt antall barn i fosterhjem. Dette kan være krevende for barna, for familiene og for ansatte. Dette er også en stor økonomisk

utfordring for kommunen, i og med at mange av de som blir plassert i fosterhjem også kan ha behov for spesialundervisning som igjen er en kommunal utgift.

- **Tidlig innsats** og høyt fokus på tverrfaglig samarbeid er viktige tiltak. Fokus på tidlig innsats i barnehage og skole, samt tverrfaglig samarbeid må ligge til grunn i alt arbeid med barn og unge, og ikke noe som bare skal være satsingsområde innenfor ett år eller to. Tidlig innsats og arbeid med å styrke de grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning, er også viktige faktorer i forhold til arbeidet med reduksjonen i behov for spesialundervisning.

Kommunen har logoped i 60 % stilling, som er fordelt mellom skoler og barnehager. Dette er også en viktig ressurs i forhold til det forebyggende arbeidet, blant annet i forhold til tidlig innsats.

8.2 Tjenesteområde E1 Etatsadministrasjon og fellestjenester

Oppvekstkontoret har totalt 2,44 årsverk, der alle stillingene har vært besatt i deler av 2018. Stillingen som pedagogisk konsulent stod ubesatt fra juli og ut 2018. Sekretær ved oppvekstkontoret gikk av med pensjon 1. september, og stillingen er inntil videre ubesatt. I tillegg til saksbehandling, prosjekter, kompetanseutvikling, regionalt nettverksarbeid og møtevirkksomhet, arbeides det mye med enkeltsaker i forhold til personalet og barn/elever. Mye av dette foregår i samarbeid med PPT, barnevern, helse og andre etater og institusjoner.

Økonomi

Tjenesteområde E1 hadde et **mindre forbruk på kr 352 000** i 2018, noe som skyldes manglende bemanning ved oppvekstkontoret høsten 2018.

8.3 Tjenesteområde E2 Voksenopplæring

2018 var et år med høy aktivitet i Nome og Bø voksenopplæring (NBVO). Det totale elevtallet varierte fra 132 til 187 elever gjennom året. Tallene inkluderer deltakere fra Nome statlige mottak som har rett til inntil 175 timer norskopplæring. Det aller meste av tilbudet ved voksenopplæringa relaterer seg til norsk- og grunnskoleopplæring. I tillegg gis det noe spesialundervisning basert på enkeltvedtak for innbyggere med spesielle behov.

Grunnskoleopplæring er organisert i tre nivå; grunnskole 1, 2 og 3. Første året får elevene 12 timer grunnskolefag, de resterende 18 uketimene deltar de i ordinære norskgrupper. 2. og 3. året består av 30 uketimer fordelt på fagene norsk, matematikk, engelsk, samfunnsfag og naturfag.

Antall norskgrupper for bosatte flyktninger og innvandrere har variert noe gjennom året. Ved at voksenopplæringa har vært relativt stor i årene Nome og Bø har samarbeidet, har det vært mulig å få til god nivådifferensiering.

Det er vanlig at norskopplæringa blir avslutta med prøver, både muntlige og skriftlige. NBVO arrangerte norskprøver 3 ganger i 2018. Foruten egne deltakere blir det påmeldt deltakere også fra andre kommuner. NBVO har etablert seg som norskprøvearrangør. I 2018 var det totalt 96 deltakere oppe til norskprøven. Av disse var det 51 deltakere som går på NBVO, ellers var det eksterne deltakere. Det var totalt 74 elever som var oppe til skriftlig prøve.

Høsten 2017 ble kombinasjonsklasse for minoritetsspråklige elever i aldersgruppen 16 – 24 år etablert ved Nome og Bø voksenopplæring i samarbeid med Telemark fylkeskommune.

I kombinasjonsklassen skal unge minoritetsspråklige få nødvendig grunnskoleopplæring for bedre å kunne gjennomføre og bestå videregående opplæring. Opplæringen skal gi både faglig utvikling og språkferdigheter, og den skal bidra til integrering i samfunnet. Opplæringen skal kunne baseres på mål både fra grunnskole og videregående nivå.

I tillegg til grupper for bosatte flyktninger og innvandrere, har voksenopplæringa gjennom året hatt to grupper for asylsøkere på Nome statlige mottak. Flyktninger som kommer til Norge skal i tillegg til å gå på norskopplæring også gjennomføre 50 timer opplæring i samfunnskunnskap. Opplæringa avsluttes med en prøve og resultatene var gode.

NBVO har også ansvar for organisering og gjennomføring av introduksjonsprogram. Selv om bosettingen var liten i 2018 var det svært mange som deltok i introduksjonsprogram. Det skyldes naturlig nok høy bosetting i årene forut. Det er også årsaken til at utbetaling av introduksjonsstønad gikk langt utover budsjetttramma for 2018, der over 40 personer deltok i introduksjonsprogrammet. Det er et høyt tall for en kommune på størrelse med Nome, og i overkant høyt gitt de ressursene vi har til å følge opp. Mange hadde introduksjonsprogram med kvalitativt godt innhold. Loven setter krav om fulltidsprogram og for noen klarte vi ikke alltid å leve opp til det. Det er ikke bra! For enkelte er det svært vanskelig å finne relevante språk- eller arbeidspraksisplasser. Her kan Nome kommune samlet sett jobbe mer målrettet for å bli bedre.

Økonomi

Voksenopplæringa er stort sett drevet av eksterne midler fra staten, fordeling av lønns- og driftsutgifter mellom Nome og Bø, samt betaling for gjesteelever fra andre kommuner. Introduksjonsprogrammet er det området med høyest forbruk innenfor tjenesteområdet, der skolen har ansvar for utbetaling av stønad til deltagerne på introduksjonsprogrammet.

Tjenesteområde E2 hadde et **overforbruk på kr 1 174 000**. Hovedårsaken til dette er høyere utgifter til introduksjonsstønad enn budsjettet, noe som har blitt kommentert jevnlig i økonomirapporter i løpet av 2018.

8.4 Tjenesteområde E3 Grunnskolen inkl. skolefritidsordning (SFO)

Elevtallet i kommunen har vært jevnt synkende fra 868 elever i 2005 til 694 elever i 2018 (tallet er hentet fra GSI-rapporteringa i oktober 2018). Tallene henger sammen med den generelle utviklingen i kommunen - flere eldre og færre barn, og generelt lav innflytting. Noe av grunnen til lavere elevtall er også at det er elever fra Nome kommune på private skoler.

Spesialundervisning

Spesialundervisning etter enkeltvedtak ble gitt til 64 elever i Nomeskolen i 2018, som utgjør ca. 9 %. Nome kommune må også dekke utgifter til spesialundervisning for elever på private skoler som etter sakkyndig vurdering fra PPT har behov for spesialundervisning. I 2018 hadde 24 % av Nome kommunes elever på Helgen Montessoriskole spesialundervisning. I tillegg kommer også utgifter til spesialundervisning for elever fra Nome som er fosterhjemsplassert i andre kommuner. Arbeidet med å få en reduksjon i antall enkeltvedtak om spesialundervisning fortsetter også i 2019 i tett dialog med PPT og på alle nivå i skole og barnehage.

Leksehjelp

På Holla 10- årige skole deltok til sammen 106 elever på leksehjelp fra 5. til 10. trinn, og på

Lunde 10- årige skole deltok til sammen 70 elever på leksehjelp fra 6. til 9. trinn. Antall deltakere på leksehjelp har økt fra 2017, noe som betyr at det er et viktig tilbud.

Skoleskyss

Kommunen brukte 2,3 mill. kr til skoleskyss i grunnskolen i 2018. Totalt var forbruket ca. 3 mill. i 2018 inkludert voksenopplæringen. Regnskapet viser en økning på ca. kr 300.000 fra 2017.

Læringsmiljø

I løpet av skoleåret 2017-18 kom det en del bekymringsmeldinger fra lærere og skoleledelsen i forhold til elever ved skolene som utfordret skolemiljøet, og som resulterte i at vi inngikk avtale med Læringsmiljøsenteret – som er en del av Universitetet i Stavanger, om å jobbe med dette.

Dette sett i sammenheng med resultat fra elevundersøkelsen skoleåret 2017-18, og UngData undersøkelsen 2018, ble det tydeligere at det var behov for å sette elevenes læringsmiljø enda sterkere på dagsorden. Utgangspunktet for samarbeidet med Læringsmiljøsenteret er å få veiledning i hvordan styrke den kollektive praksis i skolen for å skape et trygt og godt skolemiljø.

Fokusområder i dette arbeidet er å trygge de voksne som gode rollemodeller og styrke de ansattes kollektive ansvar for elevenes læringsmiljø, samt øke deres kompetanse i å handtere elever som utfordrer.

Nasjonale prøver:

Disse prøvene har to hensikter:

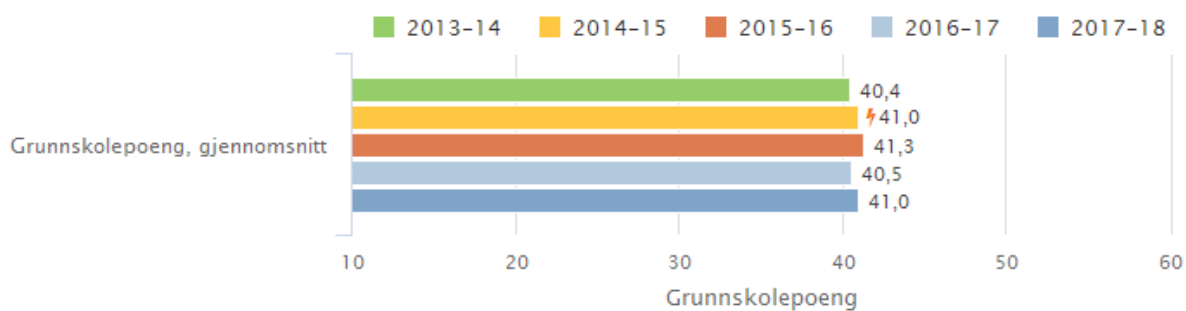
1. Gi lærere og skoleledere et kunnskapsgrunnlag om den enkelte elevs resultater og utvikling.
2. Gi politikere, administrasjon og skolene dokumentasjon av elevenes resultater som er sammenlignbare fra år til år.

Det er viktig å forstå at disse resultatene kan variere sterkt fra år til år, også mellom skoler. Det er først og fremst på elevnivå i kontakten mellom elev, hjem og lærere dette er nyttig statistikk med tanke på å iverksette ulike tiltak. Likevel gir det skoleledelsen en pekepinn på hvordan situasjonen er i den enkelte klasse/gruppe.

Resultat fra nasjonale prøver på 5., 8. og 9. trinn viser at det fortsatt bør jobbes systematisk med grunnleggende ferdigheter, spesielt i lesing.

Grunnskolepoeng Nome 2013-2018

Skoleåret 2017-18 var det en liten økning i samlet grunnskolepoeng i Nome kommune sammenlignet med Telemarkssnittet som lå på 40,7. Nasjonalt snitt samme skoleår var 41,7. Det vil alltid være små variasjoner fra år til år på dette området. Nome har de siste årene ligget på 40 poeng i snitt, noe som tilsvarer en snittkarakter på 4,0.

Nome kommune skoleeier, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Offentlig, Trinn 10, Begge kjønn

Nome kommune har den samme utfordringen som landet for øvrig når det gjelder resultater og kjønnsforskjeller. Studerer en kjønnsforskjellene ligger jentene på skolene i kommunen med 44,3 grunnskolepoeng på et høyt nivå i forhold til guttene som har 36,8. Dette er noe det jobbes med på skolene, ved blant annet å gjøre undervisningen mer relevant, praktisk og variert, samt fokusere enda mer på vurdering for læring og elevmedvirkning.

Kompetanseutvikling

Etter avsluttet arbeid med den nasjonale satsningen «Ungdomstrinn i utvikling» fortsatte arbeidet med nasjonal satsning «Vurdering for læring» (VFL) i 2016, og som en fortsettelse på VFL påbegynte grunnskolene samt voksenopplæringen høsten 2017 digital kompetanseutvikling – MOOC i «Vurdering for læring» administrert av Høgskolen i Innlandet. Dette arbeidet avsluttes våren 2019.

Parallelt med dette ble det i 2018 innførte staten ny modell for kompetanseutvikling i skolene, som skal bidra til at alle skoleeiere gjennomfører egne kompetanseutviklingstiltak i samarbeid med UH sektor.

Den desentraliserte kompetanseutviklingen innebærer at Fylkesmannen, skoleeiere, lokal UH (universitet eller høyskoler) og andre relevante aktører skal samarbeide for å kartlegge behov for kompetanseutvikling og planlegge utviklingsarbeidet. Staten gir økonomisk støtte til regionene via fylkesmannen til skoleeiere og UH

Det ble da forventet fra fylkesmannen at kommunene kom i gang med desentralisert kompetanseutvikling i løpet av 2018, og i samarbeid med Bø og Sauherad startet arbeidet høsten 2018 med fokus første skoleår på skolelederne, for deretter å utvide til lærerne og elevene. Lederstøtteprogrammet skal gi ledere trening i å lede prosesser i egen virksomhet for å forbedre pedagogisk kollektiv praksis for elevens beste.

Videreutdanning

Læringsresultatene i skolen er i stor grad påvirket av støtte fra foreldrene samt lærernes innsats og kompetanse. Langt på vei er disse to faktorene bestemmende for elevenes innsats og læring. Studier viser at det er den faglige relasjonen mellom lærer og elev som er den viktigste, og at det ikke er likegyldig hvordan læreren legger opp undervisningen sin. Lærere må i større grad bruke undervisningsmetoder som er forskningsbasert og som en vet gir læringsutbytte.

Skoleåret 2018-19 deltar ni lærere på videreutdanning som finansieres gjennom Utdanningsdirektoratet - fire fra Holla 10-årige skole og 3 fra Lunde 10-årige skole, samt to fra Nome og Bø voksenopplæring. Fire på matematikk, en på norsk, en på veiledning og tre på andrespråkspedagogikk.

Dette er en populær ordning, og det er stor søkerpangang fra lærerne i kommunen.

Økonomi

I 2018 hadde tjenesteområde E3 grunnskole inklusive SFO et **merforbruk på kr 3 985 000**. Dette skyldes i hovedsak fellesutgifter grunnskole, med underbudsjettering på kjøp av tjenester fra andre kommuner. Dette er i hovedsak utgifter i forhold til fosterhjemsplasserte barn i andre kommuner, der Nome kommune må betale for utgifter til spesialundervisning.

8.5 Tjenesteområde E4 Barnehager

Barnehagene i Nome har høy kvalitet, både på bygninger, kompetanse og i forhold til fleksibilitet for barn og foreldre. Både areal- og bemanningsnormen følges. Fra og med 2015 har kommunen hatt fire barnehageenheter i Nome, fordelt på seks bygg.

Full barnehagedekning

«Kommunen har plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov». (Barnehagelovens § 8).

Under følger en oversikt over antall barn i barnehagene i Nome kommune – utvikling gjennom de fire siste år.

Tallene er hentet fra årsmelding for barnehager per 15. desember 2018 - BASIL.

År	Antall barn	1 år Født 2017	2 år Født 2016	3 år Født 2015	4 år Født 2014	5 år Født 2013
2015	271	25	59	61	53	73
2016	266	29	49	65	66	57
2017	276	39	49	52	72	64
2018	282	41	56	56	55	74

Resultat av foreldreundersøkelsen viser at foreldrene er veldig fornøyde med barnehagene våre, og at barna trives.

Kompetanseutvikling

Barnehagene samarbeider internt og på tvers av barnehagene med implementering av ny rammeplan, og med barnehagebasert kompetanseheving, med fokus på læring og refleksjon i fellesmøter. Barnehagens verdigrunnlag har vært hovedfokus i arbeidet med implementering av rammeplanen siden høsten 2017.

Det jobbes mye med bevisstgjøring av viktigheten av gode relasjoner barn - voksen for å oppnå et godt læringsmiljø for barna. Som en del av arbeidet med implementering av ny rammeplan deltar samtlige ansatte i barnehagene i kompetanseutvikling innenfor kompetanseutviklingsprogram «Barnehagemiljø og krenkelser» Dette er et nettbasert etterutdanningstilbud igangsatt høsten 2018, som er administrert av Høgskolen i Innlandet. Som en start på dette ble det gjennomført felles planleggingsdag ved oppstart av nytt skoleår for alle barnehagene med ekstern foreleser.

En ansatt i barnehagen avslutter utdanning som barnehagelærer våren 2019 – en ordning administrert med økonomisk tilskudd fra Fylkesmannen.

Økonomi

Med tanke på mindre inntekter på ca. kr 700.000 i 2018 på grunn av redusert foreldrebetaling, og gratis kjernetid for 3. 4. og 5. åringer i barnehagene for foreldre med lav inntekt, viser likevel regnskapet for tjenesteområde E4 barnehager kun et **merforbruk på kr 65 000**. Dette skyldes i hovedsak veldig stram budsjettstyring fra styrene, og høyere inntekter på foreldrebetaling enn budsjettert som en følge av økt barnetall.

Tone Amundsen
Oppvekstsjef

9. Rammeområde F: Helse- og omsorg

9.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett 2018	Regnskap 2018	% forbruk	Avvik i kr	Regnskap 2017
F Helse- og omsorg					
Sum tjen.Område: F1 Etatsadm. og fellestjenester	- 10 845	-14 522	134	3 677	-13 002
Sum tjen.Område: F2 Helsetjenester	41 513	40 471	97	1 042	38 921
Sum tjen.Område: F3 Institusjonstj. inkl. kjøkkentjenester	56 437	57 372	102	-935	54 932
Sum tjen.Område: F4 Hjemmetjenester	95 908	99 381	104	- 3 473	93 465
Sum rammeområde: F Helse- og omsorg	183 013	182 702	100	311	174 316

Regnskap

Regnskapet for helse- og omsorgsetaten viser et mindre forbruk på 311.000.

Dette er et bra økonomisk resultat. Område F Etatsadministrasjon og fellestjenester (merinntekter) tilskudd til ressurskrevende tjenester må sees i sammenheng med område F Hjemmetjenester (merforbruk).

På tjenesteområde F2 Helsetjenester er ubesatte stillinger årsak til mindre forbruket.

Nødvendig ekstra innleie spesielt på sjukeavdelingen er årsak til merforbruk på institusjonstjenestene.

Generell kommentar til hele sektoren

Det er et økende behov for kompetanse innenfor ulike fagområder for å kunne møte samhandlingsreformens utfordringer. Dette være seg rehabilitering, psykiatri, rus, demens m.m. Det er utfordrende å få personalet til å ta videreutdanning, og det har til tider vært vanskelig å skaffe sykepleierressurser til tjenesten. Opplæring, veiledning og rekruttering er derfor satsningsområder. I samarbeid med fagutviklingssykepleier er det planlagt og gjennomført diverse kurs/opplæringer i året som er gått. Eks. på dette er: Profil (fagprogram) opplæring og dokumentasjon spesielt etter tilsyn på Bergvoll er denne opplæringen lagt stor vekt på. Det er etablert flere nettverk nevner her ernæring, samtykkekompetanse, Lindringens ABC og legemiddelhåndtering. På disse områdene gjennomføres jevnlig kurs og prøver. Det er høy gjennomsnittsalder blant de ansatte det er derfor mye kompetanse og erfaring som må erstattes de nærmeste årene. Lærlingeordningen og rekruttering av sykepleiere med relevant kompetanse er viktige tiltak som krever ressurser og som må prioriteres videre.

Veiledern.no er et nytt verktøy som gir oss bl.a. mulighet til å holde oversikt over det juridiske aspektet som gjelder i store deler av virksomheten. Det stilles stadig større krav til saksbehandling i den forbindelse var det derfor nødvendig å opprette en saksbehandlerstilling i etaten for å sikre at alle lovkrav blir ivaretatt i forbindelse med tjenestetildeling.

Forebyggende hjemmebesøk til 75 åringer sammen med forebyggende innenfor brann er gjennomført. Pårørendeskole/temakvelder er arrangert i samarbeid med Bø og Sauherad. Stillingen som psykolog ble lyst ut, uten kvalifiserte søkere. Stillingen vil bli utlyst på nytt.

Det stilles stadig større krav til ledelse og organisering av tjenestene, tverrfaglig samarbeid og teamorganisering er noe det nå legges til rette for.

Staten legger opp til stadig mer finansiering av tiltak via søknader på tilskudd. Dette er et

krevende og omfattende arbeid som tar tid, både når det gjelder søknader og rapporteringer.

9.2 Tjenesteområde F1: Administrative og andre fellesfunksjoner

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Enheten skal sikre et helhetlig tilbud til pasienter og brukere, og består av et koordineringsteam for voksne og et for barn.

Enheten skal ha generell oversikt over habiliterings/rehabiliteringsbehovet og samarbeider med 2.linjetjenesten.

Resultater og utfordringer

25 barn og 70 voksne mottar koordinerte tjenester. Arbeidet med dette er fordelt på 40 koordinatorene. 66 personer har fått utarbeidet individuell plan. Det er psykisk helse som har flest brukere som mottar koordinerte tjenester. Det er et mål å få andre etater/yrkesgrupper til å ta på seg oppgaven som koordinator, da plikten til å skaffe koordinator ligger til kommunen og ikke til helse- og omsorgsetaten.

9.3 Tjenesteområde F2: Helsetjenester

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Området omfatter: Svangerskaps- og barselomsorg, Helsestasjonstjeneste og helsetjenester i skolen, Helsetjeneste for flyktninger, Nome statlige mottak, Habilitering og psykisk helsearbeid opp til 18 år. Det er 9 årsverk tilknyttet helsestasjon og skolehelsetjenesten. SLT/koordinator/kommunal radikaliseringskontakt utgjør 20 % stilling.

Resultat og utfordringer

Familieveilederstillingen er utvidet med 20% til en 100 % stilling.

Det er også opprettet en ny 100% stilling i skolehelsetjenesten. Ledende helsesøster har hatt permisjon fra stillingen sin fram til september 2018.

Tjenestene er teamorganisert, og med tverrfaglig bemanning bidrar dette til brukervennlige tjenester. Det er også utarbeidet system for tverrfaglig samarbeid.

Etisk refleksjon er satt i system. Avdelingen har dyktige og engasjerte fagfolk med høy kompetanse. Arbeidsmiljøet oppfattes som godt og det er minimalt med sykefravær. Det arbeides systematisk med kvalitet og pasientsikkerhet. Avdelingen har et høyt aktivitetsnivå, med mange krevende og utfordrende arbeidsoppgaver.

Tallet på gravide i 2018 (50) er en del lavere enn vanlig. Det er nesten 100% oppslutning om tilbudet til helsestasjon. Antall hjemmebesøk utført av jordmor tilsvarer 100% av alle gravide som har gått til kontroll hos jordmor. Antall hjemmebesøk av helsesøster tilsvarer også nesten 100%. Når det gjelder helseundersøkelser (6 uker) har alle barn i aktuell målgruppe fått gjeldene konsultasjon. Antall kontroller/helseundersøkelser fram til 1. trinn grunnskole er gjennomført for alle barn innen fristene.

Nome har levekårsutfordringer, og det merker helsestasjon ved at det er relativt mange barn og foreldre som får et utvidet tilbud. Samhandlingsreformen har bidratt til økte forventninger om kommunal oppfølging av de minste barna, og det er i hovedsak helsestasjonens ansatte som gir denne oppfølgingen.

Helsestasjonen samarbeider tett med barnehagene, og kommunens øvrige tjenester om helsefremmende tiltak som temauken for 4 åringer og om identifisering og oppfølging av enkeltbarn og familier.

Mange elever har fått tilbud om hjelp fra skolehelsetjenesten, og det er et tett samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste.

Utfordringer

Det er en stor utfordring at det ikke er merkantil/datafaglig personell i tjenesten. Det oppleves som en arbeidsmiljøbelastning for de ansatte og gir utslag i manglede tilgjengelighet for tjenestens brukere. Økt krav /forventninger til kommunal oppfølging av barn/unge, spesielt innfor psykisk helse er merkbar.

Legetjenesten

Nome har 5 private legehjemler, en kommunal legestilling, en turnuslege og en tilsynslege som er knyttet til Nome sjukeheim i 40 % stilling. Fra 1. september har legetjenesten hatt en kommunalt ansatt vikarlege i 90% stilling. Vedkommende dekker opp ved fravær hos de øvrige legene. Alle fastlegene har 1-2 dager med offentlig legearbeid. Kontoret har 5,9 årsverk sekretær (inkludert kontorleder). Nome kommune har en 100% stilling som kommuneoverlege felles med Bø og Sauherad.

Resultat

Kontoret består av fastleger som er spesialister i allmennmedisin, og noen fastleger som er under spesialisering. Sekretærene har lang erfaring, høy kompetanse og arbeider sammen med fastlegene til det beste for pasientene. Nome legesenter betjener mange av kommunens innbyggere, og det er en avdeling med høyt tempo og varierte arbeidsoppgaver. Fastlegene har faste møter med kommunens øvrige helse og omsorgstjenester. Det arbeides systematisk med kvalitet og pasientsikkerhet. Det er lavt sykefravær i denne tjenesten. Statistikken viser at legevakt i Skien er lite brukt for kommunens innbyggere. Det er organisert legevakt på dagtid i kommunen. Pasientene er stort sett fornøyd, men tjenesten mottar også noen klager fra pasienter som ikke er fornøyd med tilbudet.

Utfordringer

- Organisering av offentlig legearbeid, avklaring av ansvars- og oppgavefordeling.
- Kvalitetsarbeid med fokus på bruk av avvik som intern kvalitetsforbedring.
- Nye krav til allmennleger om spesialisering og veiledet tjeneste.
- Oppfølging av HMS arbeid.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Avdelingen har 4 årsverk kommunalt ansatte fysioterapeuter, 1 stilling som ergoterapeut og 1 hjelpemiddeltekniker i 100% stilling. I tillegg kommer 3 årsverk privatpraktiserende fysioterapeuter med driftstilskudd fra kommunen. Disse har egne lokaler og tar imot pasienter til individuell behandling og gruppevirksomhet. Det gjennomføres felles samarbeidsmøter gjennom året.

De kommunale fysioterapeutene har tilrettelagte kontorer og treningsrom på Dagsrud, men både terapeuter og hjelpemiddeltekniker driver mest ambulant virksomhet da det ofte er mest hensiktsmessig med tiltak der brukerne bor. Det samarbeids tett med andre som evt. yter tjenester til brukeren.

Resultat

Det registreres at det er en økning antall deltagere på treningsgrupper på Lundetunet og Ringsevja. Det er færre timer med individuell fysioterapi i hjemmet/poliklinisk og flere på institusjon og tverrfaglig hjemmerehabilitering, dette er en ønsket utvikling.

Hjelpemiddeltekniker/vaktnester:

Kommunen har nå overtatt hjelpemiddellageret på Dagsrud. Erfaringen er at det er sårbart med kun en person og en stilling knyttet til dette arbeidet. Det er registrert 1089 henvendelser ang.

hjelpemidler, i tillegg er det mange oppgaver som ikke blir registrert. Statistikk fra NAV hjelpemidler viser en stadig økning av antall betjente og aktive brukere og antall utlånte hjelpemiddel. Avdelingens ergoterapeut jobbet utelukkende med hjelpemiddelformidling, det er registrert 185 henvendelser av typen ergoterapi/hjelpemidler.

Barnefysioterapi innebærer oppgaver innen habilitering, skolehelsetjenesten og helsestasjon. Habiliterings barn er de som har medfødte eller tidlig ervervede skader som trenger kontinuerlig fysioterapioppfølging i form av behandling, veiledning til foreldre/personale, deltagelse i ansvarsgruppemøter og samarbeid med spesialisthelsetjenesten m.m. Det er 11 barn som får slik oppfølging. Det er også utviklet et godt samarbeid med helsestasjon ang forebygging og tidlig innsats.

Utfordringer

Det har vært et høyt sykefravær i 2018 som har gått utover arbeidsbelastningen på de som ikke er syke, det har også gått noe utover tjenestetilbudet.

Kommunen har gjennom samarbeidsavtalen med NAV Hjelpemiddelsentral forpliktet til å ha hovedkontakter og fagkontakter på ulike hjelpemiddelområder. Dette systemet krever tid/ressurser til opplæring og veiledning av fagkontaktene, noe som ikke har vært mulig å gjennomføre på en god nok måte i året som har gått. Velferdsteknologi er i ferd med å innføres i kommunen dette vil kreve ressurser utover det som er mulig å legge til stillingen som hjelpemiddeltekniker.

Det er krevende å følge opp habiliteringsbarn og ressursene som er satt av til dette arbeidet oppleves som forlite. Nome ligger under den anbefalte minstenormen for fysioterapi stilling i skole/helsestasjon.

Ergoterapeuten har kompetanse til å arbeide med å tilrettelegge og trene aktiviteter i hverdagen med mål om å mestre hverdagen og bo hjemme lengst mulig. Dagens stillingsressurs går bare med til hjelpemiddelformidling.

Nome, Bø og Sauherad samarbeider om Friskliv i Midt-Telemark. Det er nå ansatt to frisklivskoordinatorer i hver sin 100% stilling.

Det gis tilbud om Frisklivsresept som varer i min. 3 mnd.

Bra Mat Kurs og Røykeslutt kurs. I samarbeid med helsestasjon kan Frisklivssentralen tilby samtaler med familier som har ønske og behov for det, for å kunne finne egnede tilbud til barn og foreldre. Gjennom samarbeid med Universitet i Sørøst-Norge (USN) får 100 til 200 personer (3 til 90+) i Nome, Bø og Sauherad et ukentlig gratis tilbud om tilrettelagt fysisk aktivitet med kvalifiserte instruktører. Det er etablert en treningsgruppe og en bassenggruppe på Dagsrud som ledes av studenter. Det er 15 deltagere på hver av gruppene.

Psykisk helsearbeid

Avdelingen har 6,68 årsverk. En ruskonsulent i 100 % stilling finansieres fra prosjektmidler. I tillegg kommer bofellesskapet med 12 årsverk som er organisert under psykiatritjenesten, totalt 18,68 årsverk.

Resultat og utfordringer

373 personer er registrert som brukere av psykiatritjenesten. (95 nye brukere 138 er avsluttet) 111 er registrert med kroniske lidelser, 68 er registrert med rusutfordringer. Ca. 117 har ukentlig oppfølging eller hyppigere. Resten har oppfølging annenhver uke eller sjeldnere. De fleste brukerne er mellom 18 - 50 år. Arbeidet som utføres er variert, og består av samtaler, veiledning og praktisk bistand.

Det er mange henvendelser som ikke blir registrerte. Dette er pårørende, kortere veiledningsoppdrag m.m. Legetjenesten og den øvrige helse- og omsorgstjenesten utøver også tjenester og behandlinger til mennesker som har en alvorlig psykisk lidelse.

I 2018 mottok psykisk helse 1,2 mill. i prosjektmidler. Mål for tilskuddet er å styrke tilbudet til personer med langvarige og sammensatte tjenestebehov gjennom å etablere helhetlige, samtidige og virksomme tjenester fra ulike nivå og tjenester. Prosjektet innbefatter også at tjenestene organiseres slik at det blir et tetter og bedre tilbud på tvers av tjenesteområder og at et team/personer kan rykke ut på relativt kort varsel. Det er også arbeidet med å få et tettere samarbeid med poliklinikken på sykehuset. Sykehuset stiller nå med behandler i kommunen hver 14.dag, dette utvides til ukentlig fra 2019. To personer har benyttet seg av de etablerte øyeblikkelig hjelp sengene. Psykiatrisk klinikk på sykehuset trekker fram Nome kommune som den kommunen som har fått dette til å fungere godt.

Psykiatritjenesten satser på å være lett tilgjengelig og at tjenestene er fleksible og tilrettelagte for hver enkelt bruker.

19 brukere med forskjellige diagnoser og behov bor i omsorgsbolig med personell. Det er svært lavt sykefravær i dette bofellesskapet på tross av svært krevende arbeidsoppgaver. De ansatte gir uttrykk for at de trives og er svært engasjerte. Bofellesskapet på Ringevja er også en viktig arena hvor mange pasienter treffes for sosialt samvær, dette skjer på dag og kveldstid.

Psykisk helse samarbeider med Røde Kors ang flere tiltak til brukere av denne tjenesten. Det er faste samarbeidsmøter med Røde Kors.

Ca. 25 brukere benytter seg av dagtilbudet hver onsdag på Ringevja.

Lokalforening/Mental helse Nome driver et godt arbeid i kommunen, de er med i planlegging av nye tilbud, og delaktig i flere av kommunens tilbud. Foreningen har i tillegg flere egne arrangement.

Det arbeides systematisk med dokumentasjon som også er lovpålagt, men det er krevende å gjennomføre dette på en god nok måte i en travel hverdag.

Kriseteamet møtes med jevne mellomrom og har vært involvert i 4 saker. I flere av sakene har det vært mange personer involvert. Noen følges opp i korte perioder, andre har blitt fulgt opp over lang tid. Det er en krevende oppgave å være medlem i kommunens kriseteam.

9.4 Tjenesteområde F3: Institusjonstjenester

Tjenesteområdet omfatter Nome sjukeheim med fellesavdeling og felleskjøkken.

Sjukeavdeling, skjermet avdeling og bo- og behandlingsavdeling.

Nome Sjukeheim sitt overordnede mål er:

«Å skape et miljø som fremmer trivsel og ivaretar funksjonsnivået hos den enkelte. Et godt sted å være og å komme på besøk til»

Nome sjukeheim har 71 pasientrom. Ved behov kan 3 rom på korttidsavdelingen brukes som dobbeltrom, da er belegget opptil 74 pasienter. Mange ganger går det helt fint å dele rom, men noen ganger er det helseutfordringer for pasienter å dele rom.

Det er et mål at sjukeheimen driftes i tråd med samhandlingsreformens intensjoner og gjeldende retningslinjer. Det innebærer blant annet økt grad av medisinsk faglig kompetent behandling, økt fokus på beboerens ønsker og individuelle behov samt ivaretagelse av den enkeltes funksjonsnivå.

Resultat og utfordringer

Sjukeheimen har gjennom året stort sett imøtekommet behovet for sykehjemsplasser og antall overliggere på sykehuset er 42. Disse kom hovedsakelig på slutten av året, hvor det var et spesielt stort trykk på plassene.

Behovet for plasser til pasienter med demens varierer. Det er nå en mer fleksibel bruk av plassene på skjermet enhet. Ledige plasser blir i større grad benyttet til utredning av personer med sannsynlig demens. Dette gir et godt faglig fundament for videre vurdering av rett helse-

og omsorgstilbud. Det er innvilget forholdsvis mange avlastningsopphold i 2018 og dette sammen med korttidsopphold utgjør flertall av vedtakene. En vesentlig andel av innvilgende korttidsopphold består av pasienter som har et behov for fortsatt utredning og behandling etter eller i stedet for sykehusopphold. Dette viser samhandlingsreformen i praksis. Det samarbeides godt i inntaksteamet for å finne de beste løsningene for de som har behov for heldøgns helse- og omsorgstjenester i Nome.

For å imøtekomme behovet for kompetanse er det vedtatt en Kompetanseplan for Nome sjukeheim. I denne er det blant annet planlagt en omgjøring av fagarbeiderstillinger til høgskolestillinger. Dette er nå oppfylt og man har også greid å få økt antall sykepleiere på hver avdeling. Dermed er målet om omgjøring av stillinger ved naturlig avgang i stor grad nådd. Det gjenstår likevel å få besatt alle disse stillingene med rett fagkompetanse. Bo- og behandlingsavdelingen er en avdeling det satses spesielt på både i forhold til kompetanse (50/50 sykepleier/helsefagarbeider), bemanning og tverrfaglighet. Ved å gjøre en ekstra innsats her kan behovet for langtidsplasser/sykehusinleggelser utsettes. Overordnet mål er å øke den enkelte pasients funksjonsnivå slik at de kan bo hjemme så lenge som mulig. Det er et mål å få økt grunnbemanning for å klare å imøtekomme kravene både fra samhandlingsreformen og statlige og fylkeskommunale retningslinjer. Dette innebærer også økt fysio/ergoterapitilbud og tilsynslegetilbud. Nome sjukeheim ble tilgodesett med økt grunnbemanning 0,8 årsverk. Dette er tatt i bruk og fordelt på dager med ekstra oppgaver.

Antall heldøgns beboere i institusjon etter kjønn og alder 31.12.2018

Tall i parentes er fra 2017

Alder	Menn	Kvinner
50-66	0 (0)	1 (2)
67-74	6 (5)	4 (3)
75-79	2 (2)	5 (5)
80-84	0 (2)	10 (9)
85-89	5 (3)	11 (8)
90 år og over	5(3)	21(21)
Sum	18(16)	52(47)

Antall opphold fordelt på tjenestetype. 2018-17-16-15-14-13

Tjenestetype	Antall opphold
Avlastning i institusjon	48-15-36-41-34-35
Korttids./rehabilitering	55 -74-52-48-37-50
Korttidsopphold annet (palliasjon)	11-18-3-2-7-4
Korttids. Utredning/behandling	120-97-107-54-61-60
Rullerende korttidsopphold	1**-4-1-0-2-4
Langtidsopphold	97 -48-47-36-33-41
Sum	332-247-192-180-197-205

**Det vedtas nå rullerende korttidsopphold en gang pr. aktuell pasient for så å sende ut en oversikt over nærmeste datoer for opphold. Før ble det sendt enkeltvedtak for hver oppholdsperiode.

Det er opprettet en trivselsgruppe som skal sørge for aktiviteter for beboerne gjennom året. De fleste aktiviteter er gjennomført.

Det er også startet opp en ernæringsgruppe på sjukeheimen som skal være en

kompetansegroupe for vurdering og igangsetting av ulike tiltak vedrørende kost/ernæring både på generelt grunnlag, og ved behov for vurderinger omkring enkelt beboere. Denne gruppen er tilknyttet ernæringsnettverk i Telemark i regi av «Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester i Telemark»

Sjukeheimens ansatte og avdelingsledere melder og behandler avvik i pasientens elektroniske journal. Prosedyre for melding av avvik i fht. system feil og HMS følges også nøye opp. Det oppleves at det er kultur for å melde avvik og forståelse for at formålet er forbedring.

Dagavdelingen på sjukeheimen har nå navnet Nome aktivitetssenter, avdeling Lunde, og har åpent 4 dager i uken. Brukerne kommer fra hele Nome kommune og blir hentet i drosje. Dagavdelingen er et viktig tilbud for eldre hjemmeboende i kommunen. Det bidrar til å avlaste hjemmesykepleien. Dagtilbudet er med på å gi eldre livskvalitet og at de er en del av et fellesskap. Tilbudet er også åpent for alle på sjukeheimen. Det oppleves til tider at lokalene til dagavdelingen er for små.

Det produseres ca. 230 middager m/dessert hver dag på Felleskjøkkenet. Beboerne gir tilbakemelding på at de er svært fornøyde med måltidene. Felleskjøkkenet leverer også middag til Sauherad og til hjemmeboende i Nome samt Lundetunet og Ringsevja. Prisen på matvarer har steget kraftig de senere årene. Det legges mange føringer på mat tilberedt på sykehjem institusjonen skal tilrettelegge for at alle skal få ta med seg sine matvaner i livet videre som institusjonsbeboere(brukermedvirkning) det kan medføre økte kostnader.

Vaktmestertjenesten rapporterer om hovedsakelig arbeid med drift og vedlikehold av maskiner og utstyr. Sjukeheimen er nå 15 år gammel. Det merkes slitasje på møbler, maskiner, utstyr, maling m.m. Det bør lages en plan for utskifting av utstyr med kostnadsberegninger. I budsjettet for 2018 ble det bevilget ressurser til installasjon av trådløst nett på hele sjukeheimen, til disposisjon for både besøkende og beboere. Dette er gjennomført til stor glede for mange.

9.5 Tjenesteområde 34: Hjemmetjenester

Hjemmetjenesten består av hjemmesykepleie/hjemmehjelp i Ulefoss og Lunde. Lundtunet og Ringsevja aktivitetssenter Bjervatun alderspensjonat, bofellesskapene: Vesleheimen, Olastua, Smedkåsa, Eidsbygda, Bergvoll og Tyrivegen.

Resultater og utfordringer

Hjemmerehabilitering har vært et viktig område for hjemmetjenestene i Lunde og Ulefoss gjennom året. Det er søkt om og mottatt prosjektmidler til dette arbeidet. Det samarbeides tett med korttidsavdelingen på Nome sjukeheim og fysio/ergoterapitjenesten.

Det benyttes nå mobile enheter. Disse enhetene gir personalet tilgang til arbeidslister og brukeropplysninger på nettbrett som medbringes ute hos brukerne. Dette verktøyet er svært positivt mottatt hos personalet og har tilsynelatende hatt god effekt ang. dokumentasjon.

Nome kommune er deltaker i en anskaffelsesprosess med Porsgrunn kommune ang. velferdsteknologiske løsninger. Dvs. trygghetsskapende teknologi som digitale trygghetsalarmer, digital overvåkning, elektronisk medisineringsstøtte, sensorer og mobile trygghetsalarmer.

Det er nå brukergrupper med mer sammensatte behov innenfor de tradisjonelle hjemmetjenestene, spesielt rus- og psykiatri utfordringer peker seg ut. Dette er en

ressurskrevende brukergruppe, behovet for et mer utstrakt samarbeid med psykiatritjenesten er erkjent og iverksatt.

Administrasjon rundt enkeltbrukere må prioriteres grunnet stadig større dokumentasjon- og rapporteringskrav, både til lege, sykehus og gjennom pålegg fra stat og fylkeskommune.(IPLOS, samtykkekompetansevurderinger m.m.)

Det er økende utfordringer til en- til- en bemannede team. Hjemmetjenesten har både respiratorteam og brukerstyrt personlig assistanse. Dette er team som krever spesialopplæring og der sykefravær ofte fører til bruk av overtid. Utfordringen er å skaffe nok vikarer som er godt nok opplært til en svært spesiell arbeidssituasjon.

På Bjervatun er det installert nytt alarmsystem og det er kjøpt inn nye møbler på fellesstue og spisesal som er tilpasset funksjonsnivået til de som bor der.

Det kommer etter hvert nye og yngre personer inn i bofellesskapene. Dette medfører omlegging av tjenestene og behov for opplæring av ansatte.

Samarbeid med hjemmesykepleien er etablert i flere bofellesskap, brukerne er blitt eldre og har i større grad behov for helsetjenester.

Det er ansatte med svært lang erfaring og mye kunnskap som arbeider i bofellesskapene, det medfører at kompliserte og krevende oppgaver stort sett løses på en god måte, men ytterligere kompetanseheving er nødvendig for å gi gode tjenester til brukergruppene.

Bo- og aktivitetssenter

I tillegg til aktivitetssentrene på Lundetunet og Ringsevja drives det nå et dagtilbud på Ringsevja med 8 – 10 brukere pr. dag. Det er økende utfordringer i forbindelse med transport til dagsentrene, dette gjelder selve kjøringen og kostnader ved dette.

Sentrene fyller en funksjon som lavterskeltilbud for mange brukergrupper, både eldre og yngre. Mange opplever også ensomhet og det er nærliggende å tro at noen av brukerne ville hatt et høyere forbruk av helsetjenester uten dette tilbudet. Samarbeidet med ulike lag og organisasjoner som benytter Lundetunet og Ringsevja må vedlikeholdes og stimuleres, og det må arbeides med å utvikle og tilrettelegge for nye aktiviteter og frivillighet.

Ellen Moen

Helse- og omsorgssjef

10. Rammeområde G: Barnevern

10.1 Økonomi – totale rammer

	Budsjett 2018	Regnskap 2018	%- forbruk	Avvik i kr	Regnskap 2017
G Barnevern					
Sum rammeområde: G Barnevern	21 752	20 768	95	984	14 312

Midt-Telemark barneverntjeneste er et interkommunalt samarbeid mellom Bø, Nome og Sauherad, der Sauherad er vertskommune. Fagrådet: består av en representant for hver kommune. (etatsjef). Barnevernet er representert ved leder.

Regnskap

Det er et mindre forbruk samlet i barnevernet på. 984.000,- kr. på områdene forebyggende arbeid og fosterhjem/institusjon. Årsaken kan være at fosterhjemsopphold har opphørt.

Resultater og utfordringer

Nedbemanning som var planlagt i 2018 er ikke gjennomført. Med økte arbeidsoppgaver over tid var det urealistisk å gjennomføre denne nedbemanningen. Det er nå 19,8 stillinger i barnevernet. Sykefraværet er redusert og er nå på 7,9%. Det har vært gjennomført jevnlig prosessveiledning for kontoret i 2018. Dette oppleves som svært nyttig, og antas å ha positiv effekt på sykefraværet og arbeidsmiljøet.

Barneverntjenesten har byttet fagprogram og har arbeidet med overføring av ca. 250 saker til nytt fagsystem. Det har vært gjennomført en ombygging av lokalene slik at det nå er bedre tilpassede kontorer og møterom.

Forvaltningsrapport 1 og tidligere rapporteringer har vist mangler ved noen områder hos barneverntjenesten, dette har vært fokus i 2018. Halvårsrapporten til fylkesmann for siste halvår viser en forbedring, og fylkesmann er fornøyd med utviklingen i barneverntjenesten. Tjenesten har hatt 33 fristoverskridelser. 30 av dem i første halvår, kun 3 i siste halvår.

Ca. 25% av nye meldinger er knyttet til vold, mishandling eller høy grad av konflikt i hjemmet. Dette er kompliserte saker som krever mye ressurser.

Barneverntjenesten har tverrfaglige møter med alle skoler, barnehager og helsestasjon i tillegg flere andre samarbeidsmøter i kommunen. Tjenesten er også med i et prosjekt med andre barneverntjenester for å stå bedre rustet til å møte kommunereformen.

Plassering av barn utenfor hjemmet i Nome

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Fosterhjem omsorgsovertakelse	21	28	27	25	27	28
Fosterhjem frivillige plassering	0	2	3	4	8	6
Institusjon			0	0	0	1
Totalt	21	30	30	29	35	35

Ellen Moen
Helse- og omsorgssjef

11. Rammeområde H: Etat for Samfunnsutvikling

11.1 Økonomi – totale rammer

Etaten har et underforbruk i 2018 på om lag 1.3 millioner. Kommunens ekstrakostnader knyttet til fjorårets skogbranner på om lag 600.000,-, er dekket innenfor dette regnskapet.

H Samfunnsutvikling	Budsjett 18	Regnskap 18	%	Avvik	Regnskap 17
Sum tjen.område: H1 Etatsadministrasjon og fellestj	14 520	14 992	103	- 472	7 923
Sum tjen.område: H2 Næringsutvikling	3 433	3 384	99	49	3 282
Sum tjen.område: H3 Kultur, fritid og folkehelse	10 785	10 700	99	85	11 948
Sum tjen.område: H4 Planlegging og arealforvaltning	4 267	3 206	75	1 061	3 844
Sum tjen.område: H5 Kommunalteknikk ekskl. VA	11 639	12 184	105	- 545	11 300
Sum tjen.område: H6 Eiendomsforvaltning	13 847	12 709	92	1 138	12 522
Sum rammeområde: H Samfunnsutvikling	58 491	57 176	98	1 315	50 820

11.2 Tjenesteområde H1: Etatsadministrasjon og fellestjenester

Generelle kommentarer til området

Etatsadministrasjon har et forbruk på 98% ift budsjett. Avviket er på om lag kr 140.000,- og skyldes primært sykefravær og ledighet i stilling.

Vår andel av MTBR inngår i dette rammeområdet. Merkostnad til skogbranner fører til at tjenesteområdet samlet har et overforbruk på kr 472.000,-

Ubesatte stillinger er positivt for kommunens regnskap men negativt ift slitasje hos de ansatte. Etatens har hatt som mål i gjennom hele året å ha en rask prosess ift ledighet i stillinger, samt god oppfølging av våre sykemeldte. Etaten har et sykefravær på 4,8% i 2018. Dette ligger klart under kommunens målsetninger ift sykefravær.

Boligtilskudd

Totalt i 2018 er det gitt tilsagn på utbetaling av boligtilskudd på totalt kr 2.850.000,- Disse fordeler seg som følger: Tilskudd til ny bolig: 5 boliger og tilskudd til brukt bolig: 25 boliger. I tillegg er det gitt avslag på 7 søknader.

Kommuneplanarbeidet:

Kommuneplanarbeidet ble startet med utarbeidelse og av planprogram i 2017. Dette ble vedtatt i kommunestyret 09.11.17 (sak 075/17). Det ble i 2018 gjennomført en omfattende forankrings- og medvirkningsprosess, med blant annet to åpne folkemøter, gjennomføring av Barnetråkk, digital spørreundersøkelse, kaffeslabelede i regi av folkehelsearbeidet, ideverksted for alle barn og unge i alle skolene i kommunen, og innhenting av innspill og uttalelser fra lag, foreninger, frivillige, næringsliv, organisasjoner og institusjoner. Formannskapet og rådmannens ledergruppe gjennomførte et tredagers seminar med fokus på visjons- og strategiarbeid i Skagen i juni. Etter sommeren ble svar og innspill satt sammen og analysert.

Arbeidet ble noe forsinket på grunn av en sykemelding på senhøsten, men holder fortsatt planlagt framdrift med vedtak av samfunnsdelen i løpet av første halvår 2019. Arealdelen er noe forsinket, da man venter på avklaringer i samfunnsdelen som legger føringer for arealbruk i kommunen.

11.3 Tjenesteområde H2: Næringsutvikling

Generelle kommentarer til området

Næringsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt Telemark Næringsutvikling (MTNU) og Nome kommune. Nome Investeringselskap er en annen viktig næringsaktør i Nome. Området går i balanse med 99% forbruk.

Viktige prosjekter i 2018

• Nome kompetansehus ble ferdigstilt og det ble inngått nye leieavtaler. • Utviklingsarbeid gjennom Telemarkskanalen regionalpark • Ulefoss Bryggeparkdrift AS ble etablert.
• Bedriftsretta støtte 2018 – tiltak administrert av MTNU. Se årsberetning for MTNU. Se også årsberetning for Nome investeringsselskap. • Turistretta arbeid ble gjort av Visit Bø. Se årsberetning for Visit Bø
• Infrastruktur forskjønning og bolyst (tilskudd til Vakre Lunde/Vakre Ulefoss) • Kraftprosjektet ble fullfinansiert med en total ramme på om lag 5.4 mill. Prosjektet skal være ferdig i juni 2021

Kommentarer til regnskapet for 2018

Kommunalt næringsfond. Den regnskapsmessige beholdningen pr.31.12.2018 er på kr 507.241,-

Kraftfondet. Den regnskapsmessige beholdningen er pr 31.12.18 på kr 137.273,-

11.4 Tjenesteområde H3: Kultur, fritid og folkehelse

Generelle kommentarer

Ansvarsområdet omfatter hovedområdene kultur, fritid og folkehelse. KFF går i tilnærmet balanse (99%) i årets regnskap.

Kommentarer til budsjettavvik for hovedområdet

Regnskap 2018 viser et underforbruk generelt, men det er overforbruk på flere delområder. Overforbruket er knyttet til andre kulturaktiviteter (område 55), kulturtilbud barn og unge (område 54) og reiseliv (område 56).

41: Nome bibliotek: I samlet mindreforbruk grunnet kun en operativ avdeling deler av året.

51: Kulturadministrasjon og fellestjenester: Området er i tilnærmet balanse (98%).

52: Kulturvern og museer: Området går i mindreforbruk.

53: Nome kulturskole: Området går i mindreforbruk.

Prosjekter: Kulturskolens juleforestilling hadde i år tittelen White Christmas.

Pr 31.12.2018 hadde kulturskolen 215 elevplasser.

Gjennom «Barnas Hjerterom» gir kulturskolen profesjonelt kulturtilbud til barn i Nome.

I 2018 ble det vist 8 barneforestillinger med et gjennomsnittsbesøk på 23 per forestilling.

Den kulturelle skolesekken (DKS): Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at elever i grunnskolen i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag.

I den kommunale delen er det i 2018 gjennomført 10 tiltak i grunnskolen - ett tiltak per skoletrinn.

Den kulturelle spaserstokken (DKSS): Den kulturelle spaserstokken er en statlig finansiert ordning som har som mål å sørge for profesjonell kunst- og kulturformidling av høy kvalitet til eldre. Den kulturelle spaserstokken i Nome har rundt 10 arrangement årlig på ulike arenaer rundt i kommunen.

54: Kulturtiltak barn/unge og funksjonshemmede: Området går i noe overforbruk. Dette skyldes primært Sluserock, som hadde et lavere antall solgte billetter enn budsjettet.

Kultur- og fritidstilbud til funksjonshemmede: Fritidsklubben ”Kompis” er et tilrettelagt tilbud for personer med bistandsbehov. Det har vært bra besøk på aktiviteter i 2018.

Kulturtilbud barn/unge: “Ung i Nome” er en samlebetegnelse for drift av ungdomshusene Gamlebanken i Lunde og på Ulefoss samfunnshus, UKM (Ung Kultur Møtes), UKU (ungdomskulturer), opplevelsesturer, kurs/workshops og Sluserock m.m. Ungdomsleder er engasjert i SLT-arbeid.

Årets ungdomsstipend gikk til Stine Cecilie Bjerklund (konkurranseskytter).

Sluserock 2018 hadde noe lavere besøkstall enn tidligere år og endte med et underskudd.

Pulsen: Kiosken ble drevet normalt hele året, med et lite underforbruk på budsjettet. Forholdet mellom innkjøp av varer og salgsinntekter er tilfredsstillende.

55 Andre kulturaktiviteter: Området går med overforbruk. Overforbruket ligger på området som hovedsakelig består av kulturmidler og tilskudd til idrett.

Kulturpris: Kulturprisen 2018 ble tildelt Elisabeth de Lunde og Jakob Zethner. Nome kommunes hederspris ble tildelt Lillian Nilssen.

Samfunnshuset og Ulefosshallen: Området gikk i balanse uten spesielle forhold å nevne.

Nome kino: Ingen spesielle kommentarer. Litt underforbruk. Både færre inntekter og færre utgifter. Noe færre visninger, bla. pga. lang periode i nov. hvor det ikke var film pga. revy og julekonserter. Forsiktig bruk av penger.

56: Reiseliv: Området går i noe overforbruk grunnet primært energiutgifter fakturert i 2018 som var for 2017 og ny avtale med Visit Telemark.

11.5 Tjenesteområde H4: Planlegging og arealforvaltning

Beskrivelse av tjenestene

Avdelingen har forvaltningsansvaret for plan- og bygningsloven, delingsloven og matrikkelloven i tillegg til flere andre mindre omfattende lover og forskrifter. Det er en stor data- og informasjonsflyt til private kunder, næringsdrivende og eiendomsめglere fra avdelingen. Arbeidet med vedlikehold av databaser knyttet til kartproduksjon, matrikulering og bygg/anleggstiltak er betydelig.

Avdelingen har også et betydelig samarbeid med andre avdelinger og etater, og bidrar i flere prosjekter og satsinger. Det er et høyt kundefokus på de tjenestene vi leverer.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har et samlet mindreforbruk på kr 1.061.000,-

Avdelingens inntekter er i hovedsak gebyrer på søknadspliktige saker. Statistikken har over noe tid har vist en utflating i antall saker, noe som påvirker inntektene. I 2018 var det imidlertid er godt inntektsår, men med svært stor arbeidsbelastning. Fordi deler av driftsbudsjettet finansieres gjennom gebyrer, gir dette en uforutsigbarhet ift. avdelingens økonomi. Allikevel er det sykefravær og turnover som fører til et betydelig underforbruk. Stort arbeidspress fører også til at kurs/kompetansebyggings-budsjett ikke blir brukt.

Utfordringer og mål

Avdelingens hovedmål er å gi kundene en rask og forsvarlig saksbehandling innenfor gjeldende lover, retningslinjer og vedtatte rammer. Avdelingen skal om mulig også yte service overfor andre etater og brukere. Tjenester som leveres statlige og regionale organ skal ha rett kvalitet. Vi har fokus på vedlikehold og utvikling av databasene som vi har ansvar for, og å opprettholde et bærekraftig arbeidsmiljø. Kravene til dokumentasjon, rapportering og tematiske undersøkelser/rapporteringer øker i omfang, og det er generelt et økt utrednings- og prosjektbehov. Det merkes godt at tiden som vi bruker til primæroppgavene er under press.

Det er viktig at avdelingen å være oppdatert på utstyr og programvare for å løse oppgavene på en effektiv måte. Vi har hatt et betydelig samarbeid med Bø og Sauherad når det gjelder investering og vedlikehold av essensiell programvare. På tross av dette er kostnadene blitt høyere og voksende ift. øvrige prisvekstkalkyler.

Avdelingen har de siste årene jobbet med salg av kommunal eiendom og tilrettelegging for ny boligetablering. Det er etablert en kontakt/dialog med flere entreprenører og eiendomsutviklere i regionen. Arbeidet har bl.a. ført til salg av Verket skole på Ulefoss og Lunde helsehus der det skal utvikles nye boenheter. Det er også regulert/omregulert flere eiendommer som nå slår positivt ut på nybygg-aktiviteten.

Sykefravær og skifte av medarbeidere

Avdelingen har gjennom mange år hatt lavt sykefravær, men har i 2018 hatt en helt unormal og krevende bemanningssituasjon. Sykemeldinger, medarbeider som slutter har ført til at kapasiteten i perioder har vært sterkt redusert. Det viser seg krevende å få inn ny kompetanse og det må også ventes en periode med innfasing og opplæring av nye medarbeidere.

Viktige forhold i 2018

Avdelingen har over mange år slitt med kapasitet ift. forventningene, noe som er meldt i flere årsrapporter. Arbeidsmengden har i perioder grenset til det uforsvarlige. Det tas nå grep for å endre dette. Etterslepet bl.a. på planområdet, dvs. rullering av gamle/utdaterte reguleringsplaner, er imidlertid så stort at kapasiteten burde vært økt med minst ½ årsverk.

De seinere åra har ny matrikkellov gitt oss en større arbeidsmengde. Kommunen utfører også en del ikke-fakturerbare matrikkelføringer for Jordskifteretten og Statens vegvesen. Dette er oppdrag som ikke inngår i den vanlige statistikken. Det samme gjelder eksempelvis behandling av sammenslåinger og egenerklæringer om konsesjonsfrihet.

Type saker – antall	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Oppmålingsforr. – mott./beh.	22	22	34	64	45	47	37	39*	38/29
Delingssøknader – mott./beh.	19	17	27	42	36	28	26	30	28/25
Byggesaker	137	132	141	176	134	134	123	95	120
Byggesaker som er avlsått									1
Nye boliger godkjent	6	13	20	20	4	38	4	13	64
Type saker – antall	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nye boliger tatt i bruk	3	5	16	24	13	24	8	10	9
Bruksendringer	4	9	6	4	8	8	10	7	12
Rivingstillatelser	15	5	13	24	19	12	8	13	12
Søknad om utslipp	4	2	8	6	2	3	3	6	4
Regulering, nye planer vedt.	2	4	6	4	0	3	4	0	1
Dispensasjoner – byggesak			1	3	2	3	2	1	2
Dispensasjoner – plansak			35	33	26	38	29	17	20

(*Avdelingen mottok 51 oppmålingssaker – resterende gjennomføres våren 2018)

I 2018 mottok avdelingen 2 klager på vedtak etter plan- og bygningsloven. I tillegg kom det 1 klage på pålegg etter tilsyn.

11.6 Tjenesteområde H5: Samferdsel og kommunalteknikk ekskl VA

Beskrivelse av tjenestene

Tjenesteområdet består av drift og administrasjon av veger og plasser, vannforsyning og avløpsrensing. Avdelingen har hovedansvaret for vann, avløp, vegvedlikehold samt fakturering og kundeoppfølging.

Kommentarer til regnskapsavvik

Opprinnelig budsjett var på kr. 7 285 000,- og med en budsjettendring på kr. 2 000 000,- var totalbudsjett for 2018 på kr. 9 285 000,- Resultatet for 2018 ble et merforbruk på kr. 2 427 000 i forhold til opprinnelig budsjett og kr. 427 000,- i forhold til justert budsjett.

Følgende kan nevnes som medvirkende årsak til merforbruket utover det faktum at området ikke har et reelt budsjett:

- I januar og februar kom det store mengder snø som førte til store brøyteknader, dette ble meldt inn i økonomirapport 1 og 2 og budsjettet fikk en tilleggsbevilgning på kr. 2 mill.

I tabellen under vises det kostnader med brøyting og strøing fra 2014 til og med 2018. Det presiseres at det i hovedsak er været som bestemmer hvor mye som brukes på veg.

År	Kostnad brøyting	Kostnad strøing	Total kostnad brøyting og strøing
2018	Kr. 2 791 000	Kr. 865 000	Kr. 3 656 000
2017	Kr. 905 000	Kr. 1 867 000	Kr. 2 772 000
2016	Kr. 1 136 000	Kr. 1 418 000	Kr. 2 554 000
2015	Kr. 624 000	Kr. 1 470 000	Kr. 2 094 000
2014	Kr. 1 965 000	Kr. 369 000	Kr. 2 334 000

Utfordringer og mål

Avdelingen har over lengre tid hatt for mange arbeidsoppgaver i forhold til kapasitet. Det er en utfordring å opprettholde noenlunde tilfredsstillende og sikker fremkommelighet på kommunens veger både sommer og vinter. Kommunen har ansvar for ca. 140 km veg, herav ca. 100 km grusveg. I tillegg kommer vedlikehold av ca. 60 000 kvm med plasser.

Tjenesteområdet veg har normalt et budsjett som ikke kan dekke opp det kommunens innbyggere forventer. Dette har medført et stort etterslep på vedlikehold av veger. Det ble tatt et aktivt grep i 2014 med at teknisk etat leaset en hjulgraver. Denne har som hovedmål å grøfte langs kommunale veger samt kantrydding av vegetasjon på vinterstid. 2015 ble det første året med fullt engasjement på grøfting. Dette var lenge etterlengtet og vil på sikt bedre veienes evne til å tåle nedbør og derved redusere faren for merforbruk. Selv om situasjonen på veg er alvorlig skal man ikke svartmale situasjonen helt. En hjulgraver på heltid gjør at situasjonen gradvis blir bedre.

Det er dessverre fortsatt mengden av brøyting og spesielt strøing tidlig i året, som bestemmer om det er midler til et forsvarlig sommervedlikehold. Dette er ikke en holdbar situasjon for kommunen. Når dette er sagt ønsker etaten å fremheve at vi mener at vi har en god kvalitet på vintervedlikeholdet.

Det er også spesielt bekymringsfullt at det ikke er tilstrekkelig med midler til reasfaltering av eksisterende asfalt.

Viktige forhold i 2018

Det anses som meget viktig at det fortsatt prioriteres å grøfte langs veiene. Med et grøfteintervall på fem år og 100 km grusveger bør det leies inn mannskaper til grøfting, det er ikke mulig i dagens budsjett å leie inn til grøfting for å holde intervallene.

Reasfaltering av veger blir mer og mer påtrengende etter hvert som gammel asfalt går i oppløsning og sprekker. En vinter med mye frysing og tining forverrer situasjonen ytterligere.

11.7 Tjenesteområde H6: Eiendomsforvaltning

Eiendomsavdelingen har ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av kommunens eiendommer. Avdelingen har også vedlikehold av eiendommene til kommunens to boligstiftelser (94 leiligheter). Med de kommunale utleieleilighetene blir det totalt 180 leiligheter. Totalt har avdelingen driftsansvaret for ca. 70 000 kvm bygningsareal (eks. boligstiftelsene). Avdelingen har et betydelig personalansvar med totalt 34 personer ansatte - fordelt på renholdere, vaktmestere, håndverkere og administrasjon.

Regnskapsavvik

Samlet underforbruk i tjenesteområdet utgjør kr 1.138.000,-

Det er et underforbruk innenfor renhold på om lag kr 700.000,- grunnet en kombinasjon av at det har blitt spart litt på innleide vikarer ved sykdom og høyere andel i refusjon på sykemeldte.

Regnskapet viser også et overskudd på Dagsrud. Dette skyldes i hovedsak økte inntekter, hvor utløste opsjonsplasser er den største bidragsyteren.

Utfordringer og måloppnåelse

Innenfor de bevilgede rammene er det lite handlingsrom utover det som må gå til drift. Dette gjelder energi, kommunale gebyrer og renovasjon, lovpålagte kontroller og serviceavtaler på slukkeutstyr, varslingsanlegg, sprinkleranlegg og heiser. Det er lite midler igjen til vedlikehold.

Det er ikke lenger forsvarlig å skyve på de store vedlikeholdsbehovene som mange av byggene våre trenger. Dette gjelder bygg med dårlige tak, maling av fasader på bla. Lunde 10-årige skole, Helgen barnehage, Gamlebanken på Ulefoss og Lundetunet. Selv om det i de siste årene er bevilget mer midler til opprustning av kommunal bygger det samtidig ikke videreført midler til brannsikring av de kommunale byggene. Bygningsmassen på Dagsrud er utsatt for hard bruk og har en alder som utløser store vedlikeholdsbehov.

Nome sjukeheim har kommet i en alder der vedlikeholdsbehovene begynner å bli betydelige. Det er utfordrende å få midlene til strekke til for å opprettholde en standard som er innenfor de lovlige kravene.

Viktige forhold i 2018

Etter at bemanningen har økt i administrasjonen på avdelingen har det vært større arbeidskapasitet, men det er likevel stort press på avdelingen grunnet mange arbeidsoppgaver som har hopet seg opp i perioden med vakanse. Opplæring av nyansatte er tid – og ressurskrevende å lære opp nyansatt.

Vi kan spesielt nevne vedlikehold av leiligheter, bytting av tak, maling av RIBO del 2, utskifting av bad, el-anlegg og kjøkken på Dagsrud. I tillegg kommer som vanlig drift, vedlikehold og renhold av eiendommene.

Vi har også brukt mye av arbeidskapasiteten på forskjellige investeringsprosjekter. Det vises til dette kapitlet for å vise hva som er gjennomført i 2018.

Eva Rismo

Etatsjef Samfunnsutvikling

12. Rammeområde J og K: Vann og avløp

12.1 Kommunalteknikk - Vannforsyning

Beskrivelse av tjenestene

Vannforsyning består av 4 vannverk og ca. 110 km med vannledninger. Alle kommunale vannverk oppfyller nå drikkevannsforskriften. I kommunale vannverk er det i 2018 produsert 950 390 m³ mot 906 000 m³ vann i 2017.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har mindreforbruk på kr. 112 000,- i forhold til budsjett. Selvkostregnskapet for 2018 resulterte i bruk av bundet fond for vann lik kr. 28 372,-

Utfordringer og mål

Det er ønske om flere vannmålerpersoner på ledningsnettet på Ulefoss og i Lunde. Vi kan da følge med på hvilke deler av nettet som lekker mest og om det kommer nye lekkasjer som øker forbruket. Det å få etablert flere målepunkter er et viktig mål for 2019. I tillegg er det flere utfordringer som burde prioriteres. Dette er:

- Oppdatering av VA forskrift (vurdere om alle skal ha vannmåler). Dette ble jobbet med i 2018 i samarbeid med Bø og Sauherad, som må over på en felles forskrift i forbindelse med sammenslåing. Vi jobber med å få en lik forskrift i Nome, Bø og Sauherad.
- Ny hovedplan for vannforsyning, forrige hovedplan var satt til 2015.
- Rehabilitering av høydebassenger
- Det er identifisert flere vannledningsstrekke av asbestsement, som er av dårlig kvalitet.

Viktige forhold i 2018

2018 var et år med mange mindre service- og vedlikeholdsoppdrag på ledningsnett, og oppfølging av eksterne prosjekter.

Av viktige vedlikeholdsoppgaver for 2018 kan det nevnes:

- Ny brannkum ved Herregårdshavna barnehage på Ulefoss.
- Diverse mindre vannlekkasjer, deriblant en 7. januar i Lunde hvor det ble målt 24 kuldegrader.
- Bytting av filtermasse på Lunde vannverk.
- Innvendig vask av flere høydebasseng.

12.2 Kommunalteknikk – avløp

Beskrivelse av tjenestene

Avløp består av 4 renseanlegg og ca. 63 km med avløpsledninger.

Kommentarer til regnskapsavvik

Området har et mindreforbruk på kr. 246 000,- i forhold til budsjett. Etter selvkostregnskapet for 2018 settes det av kr. 430 000,- i bundet fond for avløp.

Utfordringer og mål

Kommunens to små renseanlegg begynner å bære preg av alder og slitasje. Søvitt og Lunde

renseanlegg er nå renoveret. Kommunens ledningsnett er utett, det medfører at våre renseanlegg tilføres mye overvann, og tendensen er stigende.

Mengder med overvann inn på Lunde avløpsrenseanlegg er i perioder mange ganger større enn normal vannmengde inn på anlegget. Det samme gjelder for Søvitt avløpsrenseanlegg. Største vannmengde inn på Søvitt renseanlegg var 4021 m³ i 2018 (4168 m³ i 2017 og 3700 m³ i 2016), mot normalt 600 m³.

Søvitt RA følges også opp av Fylkesmannen i Telemark, med sterkt fokus på at vi skal redusere overvann inn på anlegget. For å nå målene må det investeres betydelige beløp i ledningsanlegg, samt drives aktivt med å finne innlekkingspunkter. Dette er oppgaver som både er arbeidskrevende og kostnadskrevende. Det må jobbes systematisk med dette. Uforutsette hendelser stjeler mye tid som burde vært benyttet til å rehabilitere gamle ledninger. Ved å skyve dette ut i tid vil vi bare få et større trykk når ledningene kollapser. Nye utbyggingsprosjekter er også tidkrevende, men svært etterlengtet.

Viktige forhold i 2018

- Fornyning av deler av felles overvanns- og avløpsledning på Fen.
- Utskifting av ledningskartverket fra Gemini VA til GISLINE VA.
- Innføring av nytt FDV registreringssystem på vann og avløp.

Eva Rismo

Etatsjef Samfunnsutvikling

13. Midt-Telemark brann- og redningstjeneste (MTBR)

Midt-Telemark Brann- og redningstjeneste (MTBR) er et samarbeidstiltak mellom kommunene Nome, Bø og Sauherad, organisert etter kommunelovens § 28 b – Administrativt vertskommunesamarbeid. MTBR har ansvar for brannberedskapen, brannforebyggende tiltak og tilsyn i Midt-Telemark, og utfører kommunenes oppgaver etter brannloven og vedtekter for Midt-Telemark Brann- og Redningstjeneste.

Nome kommune er vertskommune for samarbeidstiltaket som ledes av Brannsjef/avd. leder Svein Ove Kåsa. MTBR har kontorsted i rådhuset på Ulefoss.

I fagrådet for MTBR satt i 2018 Teknisk sjef i Nome Per Kristian Bjønnes, Kommunalsjef i Sauherad Vidar Lofthus, Gudmund Amundsen fra Bø og mannskapenes tillitsvalgtrepresentant Aslak Gilde.

Antall ansatte i 2018 var 8 personer i 100 % stilling og 40 deltidsmannskaper uten fast stillingsprosent.

13.1 Økonomi – totale rammer

Tall i 1000 kr.	Regnskap	Budsjett	Avvik
	2018	2018	2018
Netto utgifter til fordeling:	16 014	13 830	2 184
Netto fordelt på Bø 30,1	4 820	4 163	657
Netto fordelt på Nome 42,4	6 790	5 864	926
Netto fordel på Sauherad 27,5	4 404	3 803	601

Kommentar til tallene:

MTBR fikk i 2018 ett merforbruk på kr. 2 184` som fordeles etter avtalt fordelingsnøkkel for Nome-Bø-Sauherad. Nome kommunes andel av merforbruket utgjør kr 926.000, og framkommer som en tilleggskostnad i rammeområde samfunnsutvikling – omtalt i kap 11. Som vertskommune beholder Nome kommune momskompensasjonen for samarbeidstiltaket. Denne utgjør 492` mens det var forutsatt 250` i budsjettet, dvs. en merinntekt på 242` i regnskapet.

Hovedårsaken til merforbruket er i hovedsak alle skogbrannene vi hadde på sommeren. Men det må også legges til at uavhengig av alle skogbrannene, så har dette vært det året som det har vært flest antall utrykninger siden MTBR startet samarbeidet i 2005. Det var sterk mistanke om brannstifter, da det var mange «unaturlige» branner i regionen på vårparten. Ved å gå inn i regnskapet kan man lese at det er benyttet 2 500` mer enn budsjettet ifm. lønn på beredskaps-området.

Det må legges til at vi fikk skjønnsmidler pålydende 900` ifm. alle skogbrannene i sommer. Dersom vi ikke hadde fått disse midlene, og ei heller hadde klart å få slokket alle brannene effektivt før de ble for store og uhåndterbare, hadde resultatet fort blitt mye, mye tristere.....

Det er i hovedsak antall utrykninger, og lengden på disse, som avgjør om man klarer å holde seg innenfor budsjettet ramme eller ikke. Til sammenligning fikk vi i 2017 ett totalt mindreforbruk på 725`.

Planlagt innkjøp av brannbil MTBR-Lunde hadde en ramme på 1 700` på investeringsbudsjettet. Bilen var ikke leveringsklar før nyttår, og rammen er overført til 2019.

13.2 Feiing

	Regnskap	Budsjett
	2018	2018
Netto utgifter	3 330 784	3 464 000
Netto fordelt på Bø 3548 piper	1 229 864	1 279 304
Netto fordelt på Nome 3627 piper	1 257 902	1 307 789
Netto fordel på Sauherad 2432 piper	843 018	876 907
Totalt antall piper Midt-Telemark: 9607 piper		

Kommentar til tallene

Regnskapstallene for 2018 viser ett mindreforbruk på kr. 133.871. Dette vil si at vi for 2018 kan disse settes inn på hver enkelt kommune sitt feiefond. Feiefondet kan nyttes til å dempe avgiften ved seinere anledning. Mva-kompensasjon utgjør 13 366,-, og beholdes av Nome kommune som vertskommune.

Årsaken til mindreforbruk var at planlagt kjøp av snøscooter for å frakte feierne på feiing/tilsyn på fritidsboliger ikke ble kjøpt inn. Vi tar en fortløpende vurdering av behovet for snøscooter etter hvert som vi må lenger og lenger vekk fra veinettet ifm. hyttefeiing/tilsyn.

Kostnad pr. pipe for 2018 var budsjettet til 361,-, og tilsvarte det Nome kommune tok i avgift for 2018. For 2019 blir kostnad og avgift 376,- for Nome kommune.

Feie- og tilsynsavgiften er basert på selvkost-prinsippet.

Sykefraværet

Sykefraværet for heltidsansatte ble i 2018 på 3,2 %. Prosenten er svært tilfredsstillende med tanke på at MTBR er en liten avdeling med 8 heltidsansatte. Utslaget på fraværs-statistikken blir stort ved fravær av enkeltpersoner.

Fravær av deltidsansatte kommer ikke inn på fraværsstatistikken.

HMS-arbeidet

Vi har møter hvert kvartal med lokale verneombud/plasstillitsvalgte. Man har i MTBR 1 lokalt verneombud og 1 plasstillitsvalgt tilknyttet hver av våre 4 brannstasjoner. I tillegg har vi også møter kvartalsvis med utrykningslederne. Avdelingsmøter for alle 100% ansatte i MTBR blir gjennomført en gang i måneden. Feierne har i tillegg egne avdelingsmøter månedlig. Feierne jobber i utgangspunktet parvis, og dette er et løft for arbeidsmiljøet og sikkerheten deres. Vernerunder er gjennomført på alle stasjonene i mai/juni måned. Årshjul, med tanke på medarbeidersamtaler med heltidsansatte, er også gjennomført i 2018.

Svein Ove Kåsa
Brannsjef MTBR